MONTESSORI
LYCEUM
ROTTERDAM

Bestuursverslag 2016

Montessori Lyceum Rotterdam

Tel 010-4654022

Schimmelpenninckstraat 17
3039 KS ROTTERDAM

Website: www.rml.nl
Mail: info@rml.nl

ter identificatie
Van Ree Accountants

Inhoud

Inleiding 1
Algemeen 3
Governance 9
Onderwijs 11
Kwaliteitszorg 19
Onderzoek 22
Personeel 23
Huisvesting 26
Samenwerkingsverbanden/verbonden partijen 27
Financiën 28
Treasurybeleid 31
Continuïteitsparagraaf 32
Jaarrekening 40
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 64
Gebeurtenissen na balansdatum 71
Controleverklaring accountant 72
Contactinformatie 73

ter identificatie
Van Ree Accountants

Inleiding

Algemeen

Het bestuursverslag van de Stichting Scholengemeenschap Montessori Lyceum Rotterdam (RML) geeft u inzicht in de missie en visie, juridische structuur en interne organisatie van de school. Het bestuur van de stichting neemt in haar handelen het belang van het RML als ijkend uitgangspunt. Onder dit belang verstaat zij in ieder geval de continuïteit van goed en vormend Montessorionderwijs. Het bestuursverslag maakt deel uit van de wijze waarop het RML verantwoording aflegt aan de overheid en overige belanghebbenden.

Het bestuursverslag wordt opgesteld door het bestuur, de schoolleiding en de administratie van de school. Na bespreking en goedkeuring in het bestuur wordt deze door het bestuur vastgesteld. Vervolgens wordt het bestuursverslag opgestuurd naar de inspectie en het ministerie en wordt het ter kennis gebracht van de medezeggenschapsraad. Tevens kunnen medewerkers, ouders, leerlingen en andere belanghebbenden en geïnteresseerden er kennis van nemen, o.a. door publicatie van een pdf-versie van het verslag op de website van de school.

Onderwijs

In de afgelopen periode is gewerkt aan het versterken van de Montessori identiteit van de school. Er is een Montessori Academie opgericht, er zijn speciale Montessori-uren geïntroduceerd en de rapportage is verrijkt met een leerlingbegeleidingskaart. Voorts is er geïnvesteerd in rekenonderwijs en vakoverstijgende projecten. Deze ontwikkelingen werden mede mogelijk gemaakt en ondersteund door een subsidie vanuit de gemeente Rotterdam.

Financieel

In het hoofdstuk jaarrekening worden de financiën van het RML toegelicht. Het resultaat over 2016 is € 152.360 negatief. Dit resultaat is hoofdzakelijk veroorzaakt door de huisvestingslasten en administratie en beheerslasten. Het betreft hier voornamelijk incidentele extra lasten. Het bestuur zal tegelijkertijd meer ruimte opnemen in de begroting om tegenvallers binnen de exploitatie op te vangen. Er is voldoende ruimte in het weerstandsvermogen om dit verlies op te vangen. In het verleden is voldoende buffer opgebouwd door de school.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Vooruitkijken

De continuïteitsparagraaf geeft een inzicht in de plannen van het RML voor de komende jaren en de gevolgen hiervan voor de financiën.

er identificatie
Van Ree Accountants

Algemeen

Missie en visie van de school

Het Montessori Lyceum Rotterdam (RML) verzorgt voortgezet Montessorionderwijs op havo-, atheneum- en gymnasiumniveau. Belangrijk uitgangspunt is daarbij dat leerlingen zichzelf leren kennen en hun talenten leren ontwikkelen, waardoor ze als zelfstandige, kritische en eigentijdse burgers een bijdrage kunnen leveren aan een betere wereld. Het RML biedt daartoe een inspirerende leeromgeving, een breed onderwijsaanbod en een uitstekende begeleiding.

Het RML wil haar missie realiseren door het creëren van een pedagogisch-didactisch klimaat dat gebaseerd is op enkele voor de school fundamentele waarden. Deze uitgangspunten laten zich samenvatten in de volgende woordparen:

1 Vrijheid en gebondenheid

Het RML ziet vrijheid als ruimte voor ontwikkeling, maar ook als een middel om te leren omgaan met regels en gebondenheid.

- Het RML zorgt voor kaders waarbinnen leerlingen zo veel mogelijk in vrijheid kunnen handelen en die hun de zekerheid bieden van waaruit zij aan hun eigen ontwikkeling kunnen werken.
- Het RML biedt leerlingen de kans om zich individueel te ontplooien binnen een sociale context.
- Het RML stimuleert leerlingen tot reflectie op en gesprekken over hun ontwikkelingsproces.

2 Zelfstandigheid en geborgenheid

Op het RML zijn zelfstandigheid en geborgenheid voorwaardelijk voor elkaar. Leerlingen moeten zich binnen de school veilig voelen. Doordat zij zelf verantwoordelijkheid krijgen voor hun eigen ontwikkeling, kunnen zij hun zelfstandigheid ervaren en oefenen.

- Het RML zorgt voor een veilige omgeving, waarin leerlingen kunnen oefenen en experimenteren en waarin ze oog hebben voor elkaar.
- De zorg voor leerlingen op het RML is gericht op zelfredzaamheid, veiligheid en sociaal gedrag. Hierin is aandacht voor het individu binnen de sociale context en voor het groepsproces zelf.
- Het RML stimuleert leerlingen om verantwoorde keuzes te maken en te reflecteren op het belang van die keuzes.

3 Brede ontwikkeling en verdieping

Er is op het RML ruimte voor leerlingen om binnen en buiten de school de wereld om zich heen te ontdekken en hun plaats daarin te bepalen.

ter identificatie
Van Ree Accountants

- Het RML daagt leerlingen uit om hun talenten op cognitief, emotioneel en sociaal gebied te ontdekken en te ontwikkelen.
- Het RML biedt leerlingen een betekenisvolle en eigentijdse omgeving voor hun persoonlijke verdieping.

4 Realisme en resultaatgerichtheid

Leerlingen worden op het RML uitgedaagd om optimaal te presteren op hun eigen niveau.

- Om dit te bereiken dragen docenten en mentoren zorg voor doorlopende leerlijnen, samenhang in de leerstof, aandacht voor het leren leren en determinatie van leerlingen op basis van gedegen observaties.
- Het RML biedt ouders en leerlingen duidelijkheid over de verwachtingen ten aanzien van het leerproces.

5 Verantwoordelijkheid en betrokkenheid

Ouders, leerlingen en docenten zijn elk vanuit hun eigen rol gezamenlijk verantwoordelijk voor het leerproces.

- Het RML zorgt voor een goed voorbereide leeromgeving en daagt leerlingen uit om op een positieve manier hieraan een bijdrage te leveren.
- De onderlinge betrokkenheid van ouders, leerlingen en docenten op het RML krijgt gestalte in een adequate, heldere en persoonlijke communicatie.

Juridische structuur

Delegatie

In het bestuurstatuut wordt gekozen voor een licht toezichthoudend model, met een delegatie van uitvoerende taken aan de schoolleiding en met eindverantwoordelijkheid voor het bestuur.

Haar vergaderingen

Het bestuur heeft in 2016 zes keer samen met de Schoolleiding vergaderd:

15 februari 2016
11 april 2016
6 juni 2016
19 september 2016
7 november 2016
12 december 2016

Identificatie
Van Ree Accountants

Daarnaast komt het bestuur jaarlijks minimaal éénmaal samen in afwezigheid van de schoolleiding. Dit overleg wordt gebruikt om het functioneren van het bestuur (intern toezicht) te evalueren.

Het bestuur heeft in 2016 een drietal speerpunten geformuleerd waarop zij haar aandacht met name zal richten, te weten:

- Kwaliteit van leerlingen
- Kwaliteit van de financiën
- Kwaliteit van het personeel

Zoals gebruikelijk heeft het bestuur met de schoolleiding overleg gevoerd over de periodieke financiële rapportages, begroting en meerjaren-prognose. Daarnaast zijn vele andere onderwerpen de revue gepasseerd, waaronder:

- Werving leerlingen en PR
- Belangrijke personele mutaties
- Aanmeldingen en examenresultaten
- Alternatieve bronnen van inkomsten
- Profiel en lange termijnvisie van de school
- Digitalisering in het onderwijs
- Huisvesting en investeringen
- Instelling vwo-brugklas

De samenstelling van het bestuur is in 2016 gewijzigd, deze wordt:
- Cees Bom, *voorzitter treedt af per december 2016*
- Patrick van de Coolwijk, *voorzitter vanaf december 2016*
- Eduard Molkenboer, *penningmeester*
- Martine Schey, *secretaris*
- Lot Nicolaï, *lid*
- Evert van Santbrink, *lid*

Het schema van aantreden ziet er als volgt uit:

- Cees Bom, voorzitter sinds 31 oktober 2013
- Patrick van de Coolwijk, *voorzitter sinds 12 december 2016, lid sinds 2 oktober 2014*
- Eduard Molkenboer, *penningmeester en lid sinds 16 april 2012*
- Martine Schey, *secretaris sinds 15 april 2013*
- Karien Evers, *lid sinds december 2009 - 6 juni 2016*
- Evert van Santbrink, *15 februari 2016*
- Lot Nicolaï, *19 november 2016*

ter identificatie
Van Ree Accountants

Het bestuur kent geen vaste data van aftreden. Een bestuurslid vertrekt uiterlijk één jaar nadat diens kinderen de school verlaten. De werkzaamheden van het bestuur voor de school zijn onbezoldigd.

Het bestuur heeft onder meer door periodiek overleg met de schoolleiding en jaarlijks overleg met de accountant de naleving van wettelijke voorschriften en de rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen bewaakt. Het bestuur heeft Van Ree Accountants benoemd als controlerend accountant. Deze benoeming heeft plaatsgevonden met ingang van de jaarrekening 2014. Er hebben zich in 2016 geen situaties met (potentieel) tegenstrijdig belang voorgedaan.

Interne organisatiestructuur

Schoolleiding

De schoolleiding bestaat uit de rector, de heer drs. J.W. Koning en drie conrectoren; te weten de heer drs. P.J. Sloover, conrector organisatie, mevrouw F.M. Weytingh M.A., conrector onderwijs en de heer drs. R. Zandvliet, conrector leerlingenzaken. Rector en conrectoren vormen samen de dagelijkse leiding van de school.

Medezeggenschapsraad

Het RML kent een goed functionerende medezeggenschapsraad waarin de diverse geledingen van het RML vertegenwoordigd zijn. De schoolleiding en het bestuur hebben open contact met de medezeggenschapsraad en hebben ten minste eenmaal per jaar een gemeenschappelijke vergadering.

Gevoerd beleid

Het bestuur is van mening dat het gevoerde beleid op de benoemde speerpunten op dit moment duidelijk progressie laat zien. In 2017 zal het bestuur bijgepraat worden op alle ontwikkelingen op het gebied van onderwijsvernieuwing. Dit in het licht van de toekomst van de school.

Om de sterkste leerlingen in een vroeger stadium meer uitdaging te bieden is besloten om vanaf schooljaar 2016/2017 een vwo brugklas te introduceren. Daarnaast voorziet het in de mogelijkheid om het onderwijsaanbod binnen onze vwo-afdeling te verdiepen en verbreden. Voor schooljaar 2017/2018 worden de voorbereidingen getroffen voor het doortrekken van deze lijn naar de tweede en derde jaarlaag.

Binnen het bovenbouwcurriculum wordt nagedacht over een nieuwe invulling voor het van ANW. Al eerder werd het vak ANW op het havo afgeschaft. Vanaf schooljaar 2017/2018

ter identificatie
Van Ree Accountants

zullen in vwo 5 zogenaamde Minors aangeboden worden. Leerlingen kunnen zich tweemaal een half jaar storten op een verdiepend en vakoverstijgend thema. Het betreft hier o.a. onderwerpen die afgeleid zijn van modules uit het voormalige ANW-aanbod, internationale betrekkingen, presentatie- een communicatieve vaardigheden en rechtsgeleerdheid.

Een goede voorbereide omgeving is een randvoorwaarde voor een succesvolle Montessori school. Met de opkomst van nieuwe media en de digitalisering van het onderwijs zien we ons genoodzaakt te investeren in ICT. Komend jaar zal de infrastructuur klaar gemaakt worden voor digitaal onderwijs. Voorts zal de school verder investeren in het opleiden van haar personeel, het outilleren van de leslokalen met slimme borden en treft zij de voorbereidingen voor een introductie van leerlinggebonden devices.

Zaken met politieke of maatschappelijke impact (overheidsprioriteiten)

Sinds het cursusjaar 2015-2016 is de rekentoets een bepalend onderdeel van de slaag/zakregeling op het VWO. Vanuit de overheid is de verplichting gekomen dat leerlingen van de HAVO de rekentoets afgelegd moeten hebben, en dat de rekentoets voor VWO-leerlingen bepalend meetelt in de slaag/zakregeling. Er worden door de overheid geen extra gelden aan de scholen gegeven om het rekenonderwijs vorm te geven.

- **Ouderavond "Verleiding in de puberteit"**

Op 8 april 2016 is een ouderavond gehouden met als thema "Verleidingen in de puberteit". De ouderraad heeft in samenspraak met de schoolleiding voor dit thema gekozen omdat onze kinderen in aanraking komen met allerlei verleidingen, zoals sigaretten, alcohol, joints, Shisha, lachgas, energie drankjes en Ritalin. Samen met Bouman GGZ / YOUZ is een interessant, interactief programma samengesteld. Tijdens deze avond hebben de ouders handvatten aangereikt gekregen gebruik of problemen door gebruik bij uw kind(eren) te voorkomen.

- **Bezoek herinneringskamp Westerbork en "Het kofferproject"**

Op 3 juni 2016 vond opnieuw het project Westerbork plaats. Al enige jaren wordt op uitnodiging van burgemeester Aboutaleb samen met basisschool De Vierambacht dit project door de sectie geschiedenis vormgegeven. Sinds dit jaar zijn ook de vakken Engels en Nederlands verbonden aan dit project.

ter identificatie
Van Ree Accountants

- **Het Lichtproject**

Project Licht is speciaal ontworpen door docenten van verschillende disciplines. Het driedaagse project had als gemeenschappelijke vertrekpunt: Zie jij wat ik zie?

De brugklasleerlingen volgden gedurende drie dagen geen gewone lessen, maar zij hielden zich in groepjes bezig met een mini-onderzoek rondom het thema licht. De hoofdvraag hierbij was 'zie jij wat ik zie?', de deelvragen bedachten de leerlingen zelf, passend bij de leerlijn die ze volgden. Op de vierde dag presenteerden de groepjes aan elkaar, aan ouders en aan andere belangstellenden wat ze geleerd hadden van de aangeboden workshops, proefjes, film- en artikel onderzoeken en excursies.

- **Het Artsproject**

In samenwerking met het Maas- en Ro Theater is een kunstproject tot stand gekomen voor de gehele tweede jaarlaag. Kunstdocenten van het Montessori Lyceum waren gekoppeld aan theaterdocenten van beide theaters. In deze coproducties werden scenes voorbereid uit het kinderboek Dissus van Simon van der Geest. In één dag werd met de leerlingen de scene ontworpen, vormgegeven en geoefend. 's Avonds werden de verschillende scenes door de gehele school opgevoerd voor ouders.

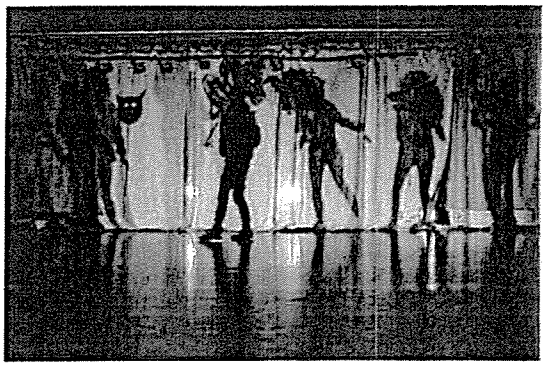

ter identificatie
Van Ree Accountants

Governance

Code Goed Onderwijsbestuur

Het beleid van bestuur en schoolleiding is gericht op het bevorderen van een cultuur waarin professionaliteit en kwaliteit hoog in het vaandel staan, en waarin personeelsleden verantwoordelijkheid kunnen nemen voor (de kwaliteit van) hun werk. De ontwikkeling van de deskundigheid van het personeel is daar mede op gericht.

Het bestuur functioneert vanaf 2010 als een bestuur op afstand. Ter invulling van de Code Goed Onderwijsbestuur is in 2012 een, in overleg met de schoolleiding en de medezeggenschapsraad, door het bestuur van het RML vastgesteld bestuursstatuut en schoolleidingstatuut ingevoerd. In deze twee statuten is het onderscheid vastgelegd en zichtbaar gemaakt tussen het handelen van de bestuurders en de toezichthouders.

Het Montessori Lyceum Rotterdam heeft bij de keuze 'code goed onderwijsbestuur' gekozen voor een mandateringsmodel. De dagelijkse leiding van de school wordt krachtens een mandaat van het bestuur door de schoolleiding, vormgegeven.

Als lid van de VO-raad heeft het bestuur van het RML zich gecommitteerd aan de door deze sectororganisatie opgestelde code. De horizontale verantwoording t.o.v. belanghebbenden is geregeld door de wettelijk voorgeschreven medezeggenschapsraad. Daarnaast heeft de schoolleiding geregeld overleg met vertegenwoordigers van de ouders via de Ouderraad en vind ook structureel overleg plaats met leerlingen. De klassenvertegenwoordigers van de diverse leerjaren komen regelmatig bijeen en een door hen gekozen afvaardiging (de Senaat) is gesprekspartner voor de schoolleiding. In het overleg met ouders en leerlingen worden de geledingen betrokken bij de totstandkoming van voor hen relevant beleid en bestaat de gelegenheid voor deze geledingen om wensen, ideeën en klachten kenbaar te maken. Het bestuur heeft zich voorgenomen om het komend jaar zich te verdiepen in de 47 regels van de code en controleren op de naleving ervan.

Het bestuur ontvangt voor hun werkzaamheden geen vergoeding van het RML. Overige functies van de bestuurders en toezichthouders zijn:

- Cees Bom,
  Werkzaam als Chairman of the County Court Team bij de Rechtbank Den Haag
- Patrick van de Coolwijk,
  Werkzaam als Sales Director bij Dell EMC
- Eduard Molkenboer, penningmeester
  Werkzaam als Managing Director bij Synergy Health LMS

ter identificatie
Van Ree Accountants

- Martine Schey,
  werkzaam als Adjunct-secretaris Examencommissie Rotterdam School of Management,
  Voorzitter marathonreiscommissie van de Rotterdam Running Ambassadors
  Bestuurslid 'Kunst aan de Maas'
- Lot Nicolaï,
  Zelfstandig ondernemer, advocaat
- Evert van Santbrink,
  Werkzaam als Gynaecoloog Reinier de Graaf Groep, Delft.
  Directeur Fertiliteitscentrum Voorburg (SMVV)
  Bestuurslid beroepsbelangen commissie (NVOG)
  Bestuurslid Stichting Donorregistratie Kunstmatige Bevruchting (min. VWS)

Ondertekening

P.H.R. van de Coolwijk,

Voorzitter 12 *juni 2017*

ter identificatie
Van Ree Accountants

Onderwijs

Ontwikkelingen van het afgelopen jaar

In schooljaar 2015/2016 is een start gemaakt met een nieuwe jaarindeling. De jaaragenda staat bomvol met activiteiten per jaarlaag en legt daarmee een grote druk op de organisatie. Om piekbelasting bij leerlingen en medewerkers te voorkomen is daarom de systematiek van toetsweken met daaraan gekoppelde rapportvergaderingen losgelaten.

In de onderbouw is een aparte vwo-stroom geïntroduceerd. Vanaf schooljaar 2016/2017 konden leerlingen zich inschrijven voor de Lyceum brugklas (gemengd havo/vwo) als ook voor de vwo brugklas. Het programma voor deze vwo brugklas is een verdieping ten opzichte van het lyceum programma. Er wordt binnen de vakken op een hoger niveau lesgegeven (ondersteunt met vwo-methodes) en er worden enkele vakoverstijgende projecten aan toegevoegd. Een mooi voorbeeld hiervan is het zogenaamde Marsproject waarbij kennis en vaardigheden uit biologie, natuurkunde, scheikunde en techniek samenkomen in één project.

Het Montessori kent al jarenlang een breed aanbod aan extracurriculaire activiteiten. Deze activiteiten zijn nu bijeen gebracht onder de Montessori Academie. Leerlingen zijn vanaf dit jaar verplicht om tijdens hun loopbaan aan één of meer activiteiten binnen de academie deel te nemen. Na afloop ontvangen de leerlingen een certificaat van deelname en bij het verlaten van de school wordt naast het diploma ook een Montessori Certificaat uitgereikt.

De leerlingbegeleidingskaart heeft vaste vorm gekregen. Om een breder beeld van de leerlingen te krijgen worden leerlingen ook op andere aspecten dan enkel het cognitieve beoordeeld. Docenten observeren leerlingen op verschillende aspecten die van belang zijn in hun ontwikkeling naar zelfstandigheid. In de eerste klas is de kaart al een gegeven, dit jaar is het principe in de tweede jaarlaag geïntroduceerd. In het hier opvolgend schooljaar zal er ook in de derde klas mee gewerkt worden.

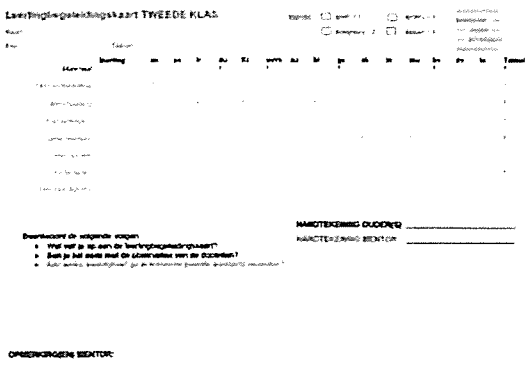

ter identificatie
Van Ree Accountants

Verwachte toekomstige ontwikkelingen

In het kader van onze zes ijkpunten die wij voor de periode tot 2019 hebben geformuleerd, kozen wij in 2014- 2015 voor het overkoepelende thema: "De leerling in beeld" en in het schooljaar 2015-2016: "Wat is een goede les in de 21e eeuw op het RML?" Na een schooljaar 2016-2017 van consolidatie, pakken we in 2017-2018 de ontwikkeling weer op. We gaan geen grote nieuwe evenementen of instrumenten ontwikkelen, de basis is gelegd. Komend schooljaar gaan we investeren in het helder formuleren van de koers voor de komende jaren en wat hierbij van de ontwikkeling van het personeel verwacht wordt. Er is veel tot stand gebracht de afgelopen jaren, maar het is nu belangrijk om koersvast te opereren en met het personeel te kijken wat zij nodig heeft om hier zelf een goede invulling aan te kunnen geven. 'Zelfstandigheid, leren op maat en persoonlijke ontwikkeling' zijn de kaders waarbinnen het RML de komende jaren kleur gaat bekennen. De aanpak is per docent op maat voor elke leerling op maat. Wat heeft elke docent en elk lid van het OOP nodig om onze leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden naar een succesvolle rol in de 21e eeuwse samenleving?

Enkele concrete handvatten zetten we in: Hoe ga je als docent om met de leerlingbegeleidingskaart? Op welke wijze wordt in de les vormgegeven aan de zes karakteristieken en hoe gaan wij als school om met de drie ontwikkelingsdoelen van het Voortgezet Montessori onderwijs: zelfstandigheid, creativiteit en maatschappelijke bewustwording? Maar ook kijken wij naar de toekomst. Hoe kunnen wij onze organisatie zo inrichten dat wij ons lesrooster, dagritme, werkvormen en begeleiding beter kunnen aansluiten bij het leerproces van de individuele leerling. Als Montessorischool zijn wij het aan onze naam en Maria verschuldigd deze thema's centraal te zetten.

Binnen deze kaders staan wij in het cursusjaar 2017-2018 stil bij:

- de kwaliteit van de lessen. Op welke wijze wordt invulling gegeven aan de Montessoriaanse waarden waar ruimte is voor het leerproces van de individuele leerling.

- coaching van de leerlingen. Hoe worden leerling begeleid in hun leerproces, dus aandacht voor coaching van de leerling.

- samenhang in leerstof. Op welke manier geven wij invulling in samenhang in leerstof, waar ontmoeten verschillende vakgebieden

ter identificatie
Van Ree Accountants

elkaar? Waar vindt onderlinge uitwisseling, inspiratie en versterking plaats? Speciale aandacht krijgen de kunstvakken. Hoe maken wij ons kunstonderwijs toekomstbestendig?

- Talentontwikkeling. Talentontwikkeling is een van de belangrijkste taken van een school: waar is de leerling goed in, of waar wil de leerling goed in worden? Dit draagt bij aan de bewustwording van de eigen kwaliteiten, aan zelfvertrouwen. De Montessori Academie is binnen het RML de plek waar de leerlingen dit kunnen testen.

- flexibilisering van leermogelijkheden voor leerlingen. Hoe faciliteren wij als school het individuele leren?

- inzetten op kracht en coachen op ontwikkeling. De ontwikkeling van het personeel: waar zit de kracht en waar is ontwikkeling mogelijk om de leerling zo goed mogelijk te kunnen begeleiden?

ter identificatie
Van Ree Accountants

Ontwikkeling leerlingenaantal

In onderstaande figuur een overzicht van de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Voor de jaren 9/10 tot en met 16/17 betreft het de gerealiseerde aantallen. De waarden voor 17/18 tot en met 21/22 zijn op basis van een statische prognose. Daarbij wordt uitgegaan van een gelijkblijvende instroom in brugklas (170) en overige leerjaren (25). De omvang van de uitstroom (tussentijds en examengroepen) is geschat op basis van een gewogen gemiddelde over de gegevens van de afgelopen 5 jaar.

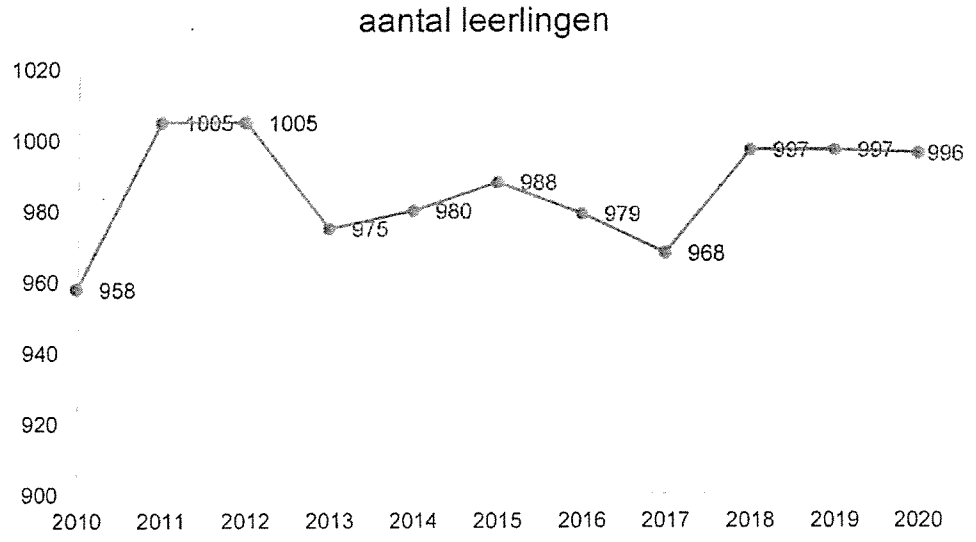

Per 1 oktober 2015 bedroeg het aantal leerlingen 980, inclusief 1 vavo leerling. Dit aantal is een paar leerlingen lager dan in 2014. De basis voor het aantal leerlingen is een inschrijving in de brugklassen (ongeveer 174 leerlingen). Op het ogenblik is de aanmelding voor 2016-2017 beëindigd.

Binnen de gemeente Rotterdam is gekozen voor een nieuwe werkwijze bij de inschrijving. Oorspronkelijk hadden wij genoeg inschrijvingen voor zes brugklassen en een redelijke wachtlijst. Echter na de inschrijving trokken veel leerlingen zich terug omdat ze elders terecht konden. Onze wachtlijst bleek niet lang genoeg om de ontstane gaten te vullen. In 2015 hadden we hierdoor 20 leerlingen te kort om zes brugklassen volledig te vullen. Dit jaar is ingezet op het aantrekken van meer vwo-leerlingen. De introductie van de twee vwo-

tot identificatie
Van Ree Accountants

brugklassen heeft zichtbaar bijgedragen aan de instroom voor cursusjaar 2016/2017. We starten volgend jaar wederom met 6 volle brugklassen.

De verwachtte daling van het leerlingaantal voor 2016/2017 en de jaren erna zijn ondermeer een gevolg van de verminderde instroom in de brugklas in 2014 en 2015 en de uitstroom van de leerlingen uit een 7e (extra) brugklas die in 2010/2011 werd gevormd. De school vangt deze afname deels op door toelating van meer leerlingen in de hogere leerjaren.

Onderwijsprestaties

De school gebruikt enkele indicatoren om de kwaliteit van het onderwijs te meten. De gegevens hierover worden jaarlijks verzameld, bestudeerd en meegenomen in de activiteiten in het kader van het jaarplan. Er is hiertoe in 2015 een nieuw instrument in de school geïntroduceerd (Magister Management Platform), waarmee tussentijdse analyses gemaakt kunnen worden en we al op voorhand kunnen vaststellen hoe het inspectie oordeel eruit komt te zien.

Examenresultaten en doorstroom: HAVO

De resultaten over de afgelopen drie jaar zijn positief. De onderbouwsnelheid is met 94,54% boven de norm en ook de onderwijspositie t.o.v. het advies PO is boven de norm. In de bovenbouw van het havo zien we dat zowel de examencijfers als het bovenbouwsucces boven de norm ligt. Het inspectie oordeel voor de havo is voldoende.

Examenresultaten en doorstroom: VWO

De resultaten op het vwo schommelen de laatste drie jaar rond die van het landelijk gemiddelde. De gemiddelde scores op het CSE tonen, evenals op het havo, een lichte fluctuatie maar liggen op het landelijk gemiddelde. Het bovenbouwsucces op het vwo is gemiddeld over drie jaar ruim 89% en ligt daarmee boven de norm.

Invoering Wet Passend Onderwijs

Op 1 augustus 2014 is de wet Passend Onderwijs in werking gegaan. In het kort komt het erop neer dat de middelen die aan zorgleerlingen gekoppeld waren ("rugzakjes") nu naar de scholen komen via de Samenwerkingsverbanden. Ons samenwerkingsverband is Koers VO.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Inmiddels werken we meer dan een jaar onder de wet Passend Onderwijs. Naast financiële middelen voor de zorg in het kader van Passend Onderwijs is aan de school een Begeleider Passend Onderwijs (BPO) toegewezen voor 4 uur per week. Deze ondersteunt de school met raad en daad bij zorgvraagstukken. De toegewezen ondersteuning (financieel en BPO) is gebaseerd op tellingen van zorgleerlingen in 2013. Wat opvalt is dat het aantal zorgleerlingen sinds 2013 gestaag toeneemt. Dit geldt overigens niet voor de middelen. Deze tendens is in veel scholen waarneembaar.

Gemeentelijke subsidie

In zowel schooljaar 2014-2015, 2015-2016 als ook 2016-2017 ontving de school een subsidie die door de gemeente is toegekend om bij te dragen aan het integrale beleidsplan van de gemeente.

Op onze school betalen we met deze subsidie de volgende activiteiten:

- De beste leraren voor de klas (lesbezoeken, opleidingen, e-coaching);
- De toetsing van de brugklassers op achterstanden in met name taal en rekenen;
- Leertijd uitbreiding rekenen en speciale aandacht voor de rekentoets;
- Remedial teaching voor degenen die dat daarop nodig hebben;
- Vakoverstijgende projecten en activiteiten;
- Begeleiding via mentorschap en tutorschap door leerlingen;
- Het bestrijden van faalangst;

Sinds deze extra activiteiten zijn onze examenuitslagen snel gestegen naar een aanvaardbaar niveau. We hopen en verwachten deze samenwerking met de gemeente ook de komende jaren voort te kunnen zetten.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Aanmeldingsprocedure voor het schooljaar 2017-2018 voor het eerste leerjaar.

Om uw zoon of dochter aan te melden voor de brugklas van het Montessori Lyceum zijn de volgende dingen nodig:

1. een ingevuld aanmeldingsformulier. U kunt het ingevulde formulier meenemen naar het kennismakingsgesprek of per post opsturen naar het Montessori Lyceum Rotterdam. Om de belasting van de administratie tijdens de inschrijfperiode te verlichten is het mogelijk om het aanmeldingsformulier vanaf januari in te leveren. Wij verzoeken u vriendelijk om het ingevulde formulier uiterlijk 15 maart 2017 in te leveren.

2. Om toegelaten te kunnen worden tot het Montessori Lyceum Rotterdam is een havo- of een vwo-advies van de basisschool nodig. Indien uw zoon/dochter op een Rotterdamse basisschool zit, ontvangt u van de school een formulier met aanmeldingsgegevens. Hierop staan o.a. het advies, het profiel, de vaardigheidsscores uit het leerlingvolgsysteem en de eerste, tweede en derde voorkeur van uw zoon/dochter betreffende de VO-school. Het formulier met aanmeldingsgegevens van de basisschool dient in ons bezit te zijn

3. Met alle leerlingen die zich willen aanmelden voor de brugklas van het Montessori Lyceum wordt een kennismakingsgesprek gevoerd. U kunt hiervoor telefonisch een afspraak maken via de administratie van de school (010-4654022). De kennismakingsgesprekken worden vanaf de kerstvakantie tot en met 15 maart 2017 gevoerd. Gelieve niet te lang te wachten met het maken van een afspraak voor een kennismakingsgesprek vanwege de ruimte in de agenda.

Toelaatbaarheid:

Na het kennismakingsgesprek en het tijdig inleveren van de bovenstaande gegevens is uw kind niet automatisch toegelaten. De toelatingscommissie bepaalt aan de hand van de ontvangen gegevens, eventueel contact met de basisschool en het kennismakingsgesprek de toelaatbaarheid van alle aangemelde leerlingen. Het besluit van de toelatingscommissie wordt schriftelijk medegedeeld in een brief aan de ouders/verzorgers van de leerling.

Overaanmelding:

De hoeveelheid nieuwe leerlingen die we kunnen aannemen is beperkt. We zijn een kleine school, niet alleen vanwege de fysieke beperkingen die het gebouw aan ons oplegt, maar vooral omdat we vinden dat we alleen op die manier een optimale zorg en aandacht voor leerlingen kunnen waarborgen. Dit betekent dat we maximaal 170 nieuwe leerlingen toelaten. In het geval er meer toelaatbare leerlingen zijn dan plaatsen hebben de

te identificatie
Van Ree Accountants

volgende leerlingen voorrang (mits zij voldoen aan de toelatingseisen zoals hierboven vermeld);

- Leerlingen afkomstig van een Montessori Basisschool;
- Leerlingen met een broer of zus op het Montessori Lyceum Rotterdam;
- Kinderen van medewerkers van het Montessori Lyceum Rotterdam;
- Kinderen afkomstig van traditioneel vernieuwend basisonderwijs (Dalton, Jenaplan, Vrije School).

Bij de toelaatbare leerlingen zonder voorrang wordt voor plaatsing gekeken naar de informatie van de basisschool en het kennismakingsgesprek, maar ook naar de plaats van het Montessori Lyceum Rotterdam in hun keuzelijstje (plaats 1, 2 of 3). Ook speelt een evenredige verdeling jongens/meisjes en havo- en vwo-leerlingen in de brugklas mee. Leerlingen die niet meteen te plaatsen zijn worden op een wachtlijst geplaatst.

Bezwaar:

Indien ouders bezwaar willen maken tegen het besluit van de toelatingscommissie kunnen zij dat schriftelijk kenbaar maken bij de rector van de school, de heer J.W. Koning.

Kinderen met een toelatingsprofiel.

Conform de afspraken die met alle basisscholen en middelbare scholen in Rotterdam zijn gemaakt wordt in het geval een leerling een ondersteuningsprofiel heeft gekregen altijd contact opgenomen met de basisschool voordat er een beslissing wordt genomen over eventuele plaatsing van deze leerling. Het Montessori Lyceum Rotterdam staat open voor leerlingen die bijvoorbeeld vanwege dyslexie extra ondersteuning nodig hebben, mits de extra ondersteuning die de leerling nodig heeft daadwerkelijk door de school geboden kan worden. Vanwege borging van de onderwijskwaliteit is het aantal plaatsen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben echter beperkt.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Kwaliteitszorg

Ontwikkelingen interne en externe kwaliteitszorg

Bevoegdheden

De school hecht erg veel belang aan goed en gediplomeerd personeel voor de klas. Het personeels- en scholingsbeleid is hierop ingericht. De school merkt dat het in toenemende mate moeilijk is om voor bepaalde vakken eerstegraads docenten aan te trekken. Dit geldt met name voor de vakken wiskunde, natuurkunde, Duits en Nederlands. Het is moeilijk, maar ook in 2016 is het wederom gelukt om in alle ontstane vacatures te voorzien. De gemeente Rotterdam heeft onlangs maatregelen afgekondigd om het voor docenten aantrekkelijker te maken om voor een baan in Rotterdam te kiezen.

Aan het einde van het schooljaar 2015-2016 zijn 6 bevoegde docenten met pensioen gegaan. In onderstaand overzicht is een verschuiving te zien van bevoegd naar overbevoegd (v.b.: een 1e graads docent verzorgt lessen in de onderbouw). Onderbevoegd bekekent in de meeste gevallen niet dat docenten niet bevoegd zijn.
In 2016 heeft de school 5 docenten in dienst die in opleiding zijn (onderbevoegd).

Overzicht bevoegdheden	**13-14**	**14-15**	**15-16**	**16-17**
Bevoegd	63%	63%	63%	58%
Overbevoegd	27%	22%	18%	23%
Onderbevoegd	10%	16%	19%	19%

Klachten- en klokkenluidersregeling

In het bestuursstatuut wordt onder meer invulling gegeven aan een klachtenregeling voor leerlingen, ouders, voogden en verzorgers van leerlingen, personeelsleden en medewerkers van het RML. In 2012 is een klokkenluidersregeling ingevoerd op grond van het bestuursstatuut en de Code goed onderwijsbestuur. Het bestuur zal handelen langs de lijnen

ter identificatie
Van Ree Accountants

van het bestuursstatuut, waarin bepalingen omtrent haar samenstelling en handelen zijn bepaald.
In 2016 zijn geen klachten ingediend bij het bestuur die betrekking hadden op bovengenoemde klachtenregeling.

- **Ingediende klachten 2016**

Er zijn in 2016 geen klachten ingediend.

Feedback VMO

Het Montessori Lyceum Rotterdam is lid van de Vereniging voor Voortgezet Montessori Onderwijs (VMO). De rector van de school zit sinds 2011, als penningmeester, in het bestuur van deze vereniging.
De rector is tevens bestuurslid binnen de NMV: de Nederlandse Montessori Vereniging. Hierin zijn het Jonge Kind, het primair montessorionderwijs en het voortgezet montessori-onderwijs vertegenwoordigd.

Het NMV, waaronder de sectie VMO valt, stelt zich ten doel het bevorderen en ontwikkelen van opvoeding en onderwijs volgens de beginselen en werkwijze van Dr. Maria Montessori, het bevorderen en bewaken van de kwaliteit van het montessorionderwijs, het behartigen van de gezamenlijke belangen van de leden die dit doel nastreven en het verlenen van diensten aan de leden.

In 2016 heeft het VMO zich voornamelijk beziggehouden met de implementatie van het 'VMO ontwikkelplan 2016-2018', welke in september 2016 instemming heeft gekregen van haar leden. Een aantal kenniskringen zijn nu actief, te weten o.a.: visitatie, leiderschap op een montessori school voor voortgezet onderwijs, certificaat brede ontwikkelingsdoelen, maatwerk.

Visitatie VMO

Binnen het VMO visiteren eens in de vijf jaar de verschillende VMO-scholen elkaar. De laatste visitatie op het RML vond plaats in maart 2013.

Op dit moment wordt als uitwerking van het VMO ontwikkelplan invulling gegeven aan de behoefte om de wijze van visitatie en de congruentie tussen de werkwijze en de primaire bedoeling tegen het licht te houden" (uit: concept Ontwikkelplan: op weg naar visitatie versie 2.0."). Een kenniskring komt in 2017 met een voorstel om tot een andere visitatie te komen. Het doel is om tot een vernieuwde visitatie te komen, welke uitgebreid wordt met o.a.

ter identificatie
Van Ree Accountants

gerichte aandacht voor de 6 omschreven karakteristieken voor voortgezet montessori-onderwijs, met het docentprofiel, de deskundigheidsbevordering en de omschreven brede ontwikkeldoelen voor voortgezet montessorionderwijs.
In 2017-2018 wordt een pilot uitgevoerd. Zoals het er nu naar uitziet zal het Montessori Lyceum volgens het rooster 'visitatie-volgorde' in het schooljaar 2019-2020 binnen de nieuwe werkwijze gevisiteerd worden.

RABS

De vereniging Federatie van Rotterdamse Algemeen Bijzondere Scholen vertegenwoordigt het algemeen bijzonder onderwijs in het lokale onderwijsoverleg met de gemeente Rotterdam; binnen het zgn. FOKOR[1]
De RABS is door de bij de vereniging aangesloten schoolbesturen gemandateerd in het op overeenstemming gericht overleg tussen de schoolbesturen en de gemeente Rotterdam (het FOKOR).

De doelstellingen van de RABS zijn: het versterken van het algemeen bijzonder onderwijs, het bevorderen van onderlinge samenwerking tussen de leden, het bewerkstelligen van een gezamenlijk beleid van de leden met betrekking tot de aan de vereniging toegekende taken en bevoegdheden, het uitvoeren van beheerstaken ten behoeve van de leden binnen het kader van de aan de vereniging toegekende taken en bevoegdheden en de belangenbehartiging ten behoeve van de leden.

De RABS wil deze doelstellingen verwezenlijken door het bevorderen en organiseren van onderling contact tussen de scholen en besturen, het verstrekken van voorlichting en het geven van adviezen.
De rector is bestuurslid (penningmeester) van de RABS en wordt vanuit die hoedanigheid van dichtbij geïnformeerd over de ontwikkelingen binnen het Rotterdamse onderwijsveld, te weten: huisvestingsbeleid, subsidies Gemeente, aanname beleid (de zgn. Plaatsingswijzer PO-VO, etc.).

---

[1] *FOKOR is de vereniging voor samenwerkende schoolbesturen voor (speciaal) basis- en (speciaal) voortgezet onderwijs in Rotterdam.*

ter identificatie
Van Ree Accountants

Onderzoek

Door een leerlingbegeleidingskaart toe te voegen aan onze rapportage wordt een completer beeld van de leerling gegeven. Niet alleen het cijfer wordt gemeld, ook enkele essentiële vaardigheden worden belicht. Deze vaardigheden heeft de leerling nodig om het eigen leerproces te ontwikkelen. Hiermee wordt beoogd het inzicht in de leervaardigheid van de leerlingen te vergroten.

De totstandkoming van deze leerlingbegeleidingskaart is een onderzoekstraject geweest van een kleine groep docenten die hiervoor instrumenten hebben ontwikkeld, getest en geëvalueerd. Inmiddels zijn de instrumenten geborgd in de organisatie en wordt gewerkt aan de implementatie ervan in de bovenbouw.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Personeel

Onbevoegd / krapte arbeidsmarkt

Op het Montessori Lyceum Rotterdam zijn niet alle docenten die in dienst zijn bevoegd. Met deze docenten, ieder afzonderlijk, zijn afspraken gemaakt over het behalen van de 2e graad lesbevoegdheid. De CAO-VO schrijft voor dat docenten binnen 2 jaar (bij uitzondering kan dit met 2 jaar verlengd worden) hun bevoegdheid moet halen.
De school is tevreden met het feit dat in alle vacatures voorzien kon worden. In vakken waarin het in toenemende mate moeilijk wordt om gediplomeerde krachten aan te trekken, kiest de school ervoor docenten in opleiding aan te nemen (in 2016 bijvoorbeeld in wiskunde). Vanuit strategisch oogpunt stellen wij deze nieuwe docenten in de gelegenheid om werken (op onze school) en studeren te combineren, met als doel hen blijvend aan ons te kunnen binden.

Ontwikkeling verzuim

De verzuimcijfers over 2016 zijn als volgt:

	kort verzuim	middel verzuim	lang verzuim
jan – juni 2016	1,1%	0,2%	2,8%
juli – december 2016	0,9%	0,2%	3,6%

Periodiek worden de personeelsleden die langdurig absent zijn binnen Personeelszaken en de schoolleiding besproken. Vanuit de (nieuwe) privacywetgeving kan de werkgever niet aan de werknemer vragen wat de oorzaak van het verzuim is. In de meeste gevallen weet de school of het verzuim werk-gerelateerd is. In 2016 was er – voor zover wij weten – in geen enkel geval sprake van een relatie tussen langdurig verzuim en het werk.

Uitstroom personeel

Eind juli 2016 hebben wij van 7 personeelsleden (OP en OOP), die heel erg lang aan de school verbonden zijn geweest, afscheid genomen. Op 1 augustus 2016 waren alle ontstane vacatures ingevuld. Daarnaast zijn de eenjarige aanstellingen van een aantal nieuwe docenten niet verlengd omdat zij van de schoolleiding een negatieve beoordeling ontvingen. Ook deze ontstane vacatures zijn ingevuld.
Het ligt in de verwachting dat in 2017 weinig personeelsleden de school zullen verlaten.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Functiemix

In goed overleg met de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad (pMR) is er, in het kader van het in 2008 afgesloten Convenant Leerkracht van Nederland, afgesproken dat het RML wil komen tot de volgende streefverdeling van de Functiemix: 15% van de docenten in een docent LB functie, 35% van de docenten in een docent LC functie en 50% van de docenten in een docent LD functie. Op termijn ontstaan er problemen ten aanzien van de betaalbaarheid van de uitvoering van het convenant, ook voor het RML. Dit wordt nog eens versterkt door het feit dat er ook enkele docenten vanwege het entreerecht in de docent LD functie zijn benoemd.
Met een bepaalde regelmaat zit de schoolleiding met de pMR om de tafel om de (financiële) haalbaarheid van de functiemixdoelstellingen met elkaar te bespreken. De schoolleiding zal opnieuw met de pMR in gesprek gaan om te komen tot een nieuwe streefverdeling van de Functiemix op (de korte) termijn.

Lesbezoeken en gesprekkencyclus

In het kader van de beoordeling 'nieuwe docenten' heeft de schoolleiding bij elke nieuwe docent twee lessen bijgewoond en beoordeeld. Om tot een uiteindelijke beoordeling te komen werd de input vanuit de sectie gevraagd en de mening van de coördinatoren. We zien een ontwikkeling waarbij de school aan het einde van het eerste jaar van nieuw aangetrokken personeel we in staat zijn deze docenten voor vast aan ons te binden. Dit betekent dat we in staat zijn bij de poort een betere selectie te maken en we hen tijdens het eerste jaar goed weten te begeleiden.

Met alle personeelsleden wordt er jaarlijks een gesprek gevoerd in het kader van de gesprekkencylus. Bij de docenten wordt er, voorafgaand aan dit gesprek, twee keer in een tijdspanne van drie jaar een lesbezoek afgelegd. Door gebruik te maken van de Digitaal Observatie Tool (DOT), een programma dat speciaal voor het RML is ingericht om lessen te observeren kunnen deze bijgewoonde lessen goed nabesproken worden.
In 2016 is met alle leden van het OOP een gesprek gevoerd. Niet met alle leden van het OP werd gesproken, dit kwam o.a. door ziekte van een van de leden van de schoolleiding.
Het ligt in de bedoeling om in 2017 weer met alle personeelsleden in het kader van de gesprekkencyclus in gesprek te gaan, waarbij de gespreksagenda meer gericht zal zijn op de competentieontwikkeling van de medewerker, OP en OOP.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Beleid uitkeringen

Om de kans op het moeten betalen van ontslaguitkeringen te verkleinen wordt in voorkomende situaties mediation ingezet. Deze mediation kan als gevolg een herstelde arbeidsrelatie hebben danwel een vaststellingsovereenkomst waarin afspraken worden vastgelegd. Onderdeel van deze afspraken is de inzet van een outsourcingsbureau wat de medewerker helpt bij het vinden van een andere functie. De kosten van een dergelijk traject worden in mindering gebracht op een eventuele vaststellingsvergoeding.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Huisvesting

Het RML is gevestigd in een pand dat onder de gemeentelijke monumenten valt. In 2012 is het gerenoveerd en aangepast. Het blijft echter noodzakelijk het pand doorlopend aan te passen aan nieuwe ontwikkelingen. Voor de komende jaren staan er een aantal projecten gepland. Deze worden in de continuïteitsparagraaf toegelicht.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Samenwerkingsverbanden/verbonden partijen

Stichting Huiswerkbegeleiding

De school heeft een aantal ondersteunende activiteiten ondergebracht in een aparte stichting. Leerlingen kunnen tegen vergoeding extra ondersteuning krijgen in de vorm van huiswerkbegeleiding of zitting nemen in de zogenaamde huiswerkklas. De school treedt hier op als facilitator en verzorgt de administratie voor deze stichting. Minderdraagkrachtige ouders kunnen een beroep doen op de school om tegen een gereduceerd tarief gebruik te maken van de faciliteiten. Het verschil wordt in dat geval bijgedragen vanuit de algemene ouderbijdrage van de school.

Vanaf 2016 is een deel van de activiteiten van deze stichting afgestoten en is de school een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met After's Cool.

De stichting Huiswerkbegeleiding is in december 2016 opgeheven.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Financiën

Hieronder wordt kort de financiële positie van het RML kort beschreven. Meer gedetailleerde informatie per post staat in de jaarrekening.

Balans

	31-12-2016	31-12-2015
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	584.821	663.613
Totaal van vaste activa	584.821	663.613
Vlottende activa		
Vorderingen	392.951	472.987
Liquide middelen	2.126.115	1.897.380
Totaal van vlottende activa	2.519.066	2.370.367
Totaal van activa	3.103.887	3.033.980
Passiva		
Eigen vermogen	1.082.516	1.234.876
Voorzieningen	1.205.752	1.050.867
Kortlopende schulden	815.619	748.237
Totaal van passiva	3.103.887	3.033.980

In 2016 zijn geen grote investeringen gedaan. Voor de komende jaren staat een aantal grote investeringen op de planning zoals werkplekken, verlichting, wifi-installatie, vervanging beamers, vervanging PC's en inrichten cloud werken. Deze worden in de continuïteitsparagraaf verder toegelicht.

De vorderingen zijn constant. Het boekenpakket wordt vooruitbetaald omdat hier met een schooljaar gewerkt wordt.

De liquide middelen zijn gestegen ten opzichte van vorig jaar. Ondanks het negatieve resultaat is er een positieve operationele kasstroom. De kortlopende vorderingen zijn afgenomen en de kortlopende schulden zijn gestegen ten opzichte van de balansdatum vorig jaar. Er zijn voldoende middelen aanwezig om de investeringen te financieren.

Het negatieve resultaat is toegevoegd aan het eigen vermogen. Ondanks de daling van het eigen vermogen blijft het daarvan afgeleide weerstandsvermogen boven de door het

ter identificatie
Van Ree Accountants

ministerie vastgestelde minimum norm van 10%. Eind 2016 is een financieel risicoprofiel vastgesteld. Hieruit is gebleken dat de school een toereikend buffervermogen heeft om het financiële risicoprofiel af te kunnen dekken.

De voorzieningen worden opgebouwd in verband met in de toekomst verwachte kosten. Voor 2017 staan een aantal projecten op stapel die ten laste van de onderhoudsvoorziening zullen komen. In de continuïteitsparagraaf staan deze meer gedetailleerd toegelicht.

Het RML heeft geen externe financiering.

Staat van baten en lasten

	01-01-2016 t/m	01-01-2016 t/m	01-01-2015 t/m
	31-12-2016	**31-12-2016**	**31-12-2015**
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Begroting	Enkelvoudig Realisatie
Baten			
Totaal baten	7.628.627	7.628.493	7.596.722
Lasten			
Personeelslasten	6.087.282	6.102.376	5.941.579
Afschrijvingen	117.978	119.988	186.651
Huisvestingslasten	604.400	544.170	560.052
Overige lasten	972.213	873.124	936.950
Totaal lasten	7.781.873	7.639.658	7.625.232
Saldo baten en lasten	-153.246	-11.165	-28.510
Financiële baten	886	11.880	11.341
Resultaat	-152.360	715	-17.169

Verschillen tussen begroting en realisatie 2017 zijn vallen binnen de baten tegen elkaar weg. Een aantal verschillen zijn veroorzaakt door vrijval van een subsidie zij-instroom, de afrekening van de gemeentelijke subsidie Leren loont, ontvangen ouderbijdragen. De rijksbijdragen waren hoger begroot in verband met een CAO-stijging, deze stijging is echter voor een deel verrekend met lagere premies en niet volledig in de lumpsum meegenomen.

De personeelslasten wijken 0,25% af van de begroting. In 2016 zijn de personeelslasten hoger dan in 2015 omdat er extra ondersteuning van buitenaf ingehuurd is voor de administratie en er een aantal zieken is geweest.

ter identificatie
Van Ree Accountants

De huisvestingslasten zijn € 60.230 hoger dan begroot door kosten die voortvloeien uit een NEN keuring, een controle van de brandweer, hovenierswerkzaamheden, en problemen met de riolering en verzakkingen rondom het pand. Deze huisvestingslasten zijn eenmalig en kwamen in 2015 nog niet voor.

De overige lasten zijn hoger dan begroot omdat er een aantal juridische geschillen lopen waarvoor extra advies is ingehuurd.

Tenslotte zijn er een aantal bijzonder kosten posten zoals oude rekening courantverhoudingen en bankrekeningen opgeschoond en opgeheven. Het RML had een vordering op de Stichting Huiswerkbegeleiding van € 32.434. Deze stichting is in 2016 opgeheven bij gebrek aan baten. De oninbare vordering komt ten laste van het resultaat van het RML

ter identificatie
Van Ree Accountants

Treasurybeleid

Het bestuur heeft een treasurystatuut. In dit statuut is in december 2016 aangepast aan de per 1 juli 2016 gewijzigde regeling. De doelstellingen van het beleid zijn als volgt geformuleerd:

- Het zorgdragen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde geldmiddelen tegen acceptabele condities (beschikbaarheid);
- Het minimaliseren van de kosten van leningen (kostenminimalisering);
- Het optimaliseren van het rendement van de overtollige liquide middelen binnen de kaders van het treasurystatuut (rentemaximalisering);
- Het beheersen en bewaken van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen van de instelling zijn verbonden (risicominimalisatie);
- Het schoolbestuur treedt niet als bankier op.

In het statuut is een treasurycomité ingesteld dat het overleg voert over de uitvoering van het treasurybeleid. Dit comité bestaat uit de treasurer (de penningmeester van het bestuur), de voorzitter van het bestuur en de rector en conrector organisatie van de stichting. In het boekjaar zijn de overtollige middelen belegd in een aantal renterekeningen aangehouden bij de ABN-AMRO bank. Er is geen vermogen belegd in effecten of derivaten.

In 2015 is er een lening verstrekt aan een personeelslid. Op deze lening wordt maandelijks afgelost. Conform het nieuwe statuut zullen er in de toekomst geen leningen meer verstrekt worden aan personeel.

Gezien de weinige alternatieven voor een verstandige belegging is de treasurycomité in het verslagjaar weinig bij elkaar gekomen.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Continuïteitsparagraaf

Het rijk verplicht de school om in het bestuursverslag een continuïteitsparagraaf op te nemen. De school maakt vanuit de begroting voor het nieuwe jaar een voorspelling van de ontwikkeling van baten en lasten voor de komende jaren.

Kengetallen personele bezetting

Personele bezetting in FTE	2016	2017	2018	2019
• Directie	4,10	3,80	3,80	3,8
• OP	56,12	56,00	56,00	56,00
• OOP	15,56	15,00	15,00	15,00
Aantal leerlingen	978	975	975	975

De inzet van het personeel is voor de komende jaren constant verondersteld. Dit komt omdat het aantal leerlingen in deze opstelling nauwelijks wijzigt. De inzet van het personeel is dan voornamelijk afhankelijk van de pakketkeuze van de leerling. Daarover is op dit moment weinig te zeggen.

De leerlingenaantallen schommelen enigszins. Deze schommeling wordt veroorzaakt door veronderstellingen ten aanzien van de doorstroom van de leerlingen. De instroom hebben wij in deze opstelling constant gehouden.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Meerjarenbegroting

Balans	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa						
Materiële vaste activa	663.613	584.821	791.504	745.421	681.255	603.489
Financiële vaste activa						
Totaal van vaste activa	663.613	584.821	791.504	745.421	681.255	603.489
Vlottende activa						
Voorraden						
Vorderingen	472.987	392.951	200.000	200.000	200.000	200.000
Effecten (kortlopend)						
Liquide middelen	1.897.380	2.126.115	1.620.923	1.922.523	2.150.261	2.161.927
Totaal van vlottende activa	2.370.367	2.519.066	1.820.923	2.122.523	2.350.261	2.361.927
Totaal van activa	3.033.980	3.103.887	2.612.427	2.867.944	3.031.516	2.965.416
Passiva						
Eigen vermogen	1.234.876	1.082.516	1.082.516	1.128.618	1.102.062	1.069.298
Eigen vermogen, algemene reserve	686.249	543.835	543.835	579.991	553.435	520.671
Eigen vermogen, bestemmingsreserves	548.582	538.636	538.636	538.636	538.636	538.636
Eigen vermogen, overige reserves en fondsen	45	45	45	45	45	45
Voorzieningen	1.050.867	1.205.752	829.911	1.039.326	1.229.454	1.196.118
Langlopende schulden						
Kortlopende schulden	748.237	815.619	700.000	700.000	700.000	700.000
Totaal van passiva	3.033.980	3.103.887	2.612.427	2.867.944	3.031.516	2.965.416

Van Ree Accountants
Ter identificatie

Continuïteit, raming/staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten	01-01-2015 t/m 31-12-2015	01-01-2016 t/m 31-12-2016	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2019 t/m 31-12-2019	01-01-2020 t/m 31-12-2020
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose
Prognose basis, aantal leerlingen, deelnemers en studenten	980	978	944	953	961	968
Baten						
Rijksbijdragen	7.032.199	7.013.800	6.963.780	6.963.125	6.949.200	6.950.200
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	81.454	108.224	108.017	108.000	108.000	108.000
Overige baten	483.069	506.603	445.288	445.100	445.100	445.100
Totaal baten	7.596.722	7.628.627	7.517.085	7.516.225	7.502.300	7.503.300
Lasten						
Personeelslasten	5.941.579	6.087.282	5.899.852	5.855.148	5.901.190	5.930.798
Afschrijvingen	186.651	117.978	152.133	170.421	173.166	170.766
Huisvestingslasten	560.052	604.400	591.000	596.000	596.000	596.000
Overige lasten	936.950	972.213	872.600	857.000	857.000	837.000
Totaal lasten	7.625.232	7.781.873	7.515.585	7.478.569	7.527.356	7.534.564
Saldo baten en lasten	-28.510	-153.246	1.500	37.656	-25.056	-31.264
Financiële baten	11.341	886	0	0		
Financiële lasten			1.500	1.500	1.500	1.500
Resultaat	-17.169	-152.360	0	36.156	-26.556	-32.764
Belastingen						
Resultaat uit deelnemingen						
Resultaat na belastingen	-17.169	-152.360	0	36.156	-26.556	-32.764
Resultaat aandeel van derden						
Nettoresultaat	-17.169	-152.360	0	36.156	-26.556	-32.764
Totaal resultaat	-17.169	-152.360	0	36.156	-26.556	-32.764

ter identificatie
Van Ree Accountants

Balans

- **Materiële vaste activa**

Het RML heeft als doelstelling de werkomgeving voor docenten en leerlingen optimaal in te richten om te kunnen werken en leren op het RML. Er is enige jaren geleden hiertoe een werkgroep samengesteld Werkgroep Pimp@rml die dit thema vanuit verschillende perspectieven heeft beschouwd.

In de begroting van de komende jaren is rekening gehouden met een investering in de materiële vaste activa voor de realisatie van extra werkplekken voor leerlingen op de eerste etage en het opknappen van de docentenwerkruimte. De architect heeft de ontwerpen verfijnd en een planning gemaakt.

Om mee te gaan met de ontwikkelingen op het gebied van automatisering, zal er de komende jaren geïnvesteerd worden in nieuwe desktops voor de leerlingen en een aantal nieuwe laptops. Aan de huidige PC's uit 2012 moet steeds meer onderhoud gedaan worden. Voor docenten worden begin 2017 laptops aangeschaft. Om deze optimaal te kunnen gebruiken, zal ook het netwerk volledig vernieuwd worden en wordt de school voorzien van een dekkend WiFi-netwerk. Bovendien zullen vanaf 2017 starten met vervanging van schoolborden door smartboards of een combinatie whiteboard/ smartboards.

Door deze investeringen kan meer gebruik gemaakt gaan worden van digitale leermiddelen en kan op verschillende plekken in het pand gewerkt worden door leerlingen met hun eigen laptop.

De huidige server zal naar verwachting in 2019 vervangen moeten worden. Ook zal er regulier onderhoud aan het netwerk gedaan worden waarbij de switches vervangen worden.

- **Voorzieningen**

Het oude gebouw blijft een kostenpost er moet veel onderhoud gedaan worden aan het pand. Het feit dat het een monument is brengt ook extra kosten en beperkingen met zich mee. Er is een meerjaren onderhoudsplan opgesteld tot 2040 waarin al het onderhoud aan het pand en de installaties is opgenomen. Voor de komende vier jaar staan de volgende grote projecten gepland:

2017: Vervangen plafondplaten, schilderen wanden, vervangen ketels;

2018: Vervangen hang en sluitwerk, schilderwerk en luchtbehandeling aula;

2019: Schilderwerk, vervangen marmoleumvloeren in het binas- en hoofdgebouw;

2020: Schilderwerk, vervangen houten buitenkozijnen, vervangen toplaag sportvloer en vervangen ketel.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Niet alle werkzaamheden die voor 2016 gepland waren zijn uitgevoerd. Deze zullen doorschuiven naar de komende jaren.

Wanneer de vloeren vervangen worden, zal ook een oplossing gezocht worden voor het asbest in de vloeren. Dit wordt per verdieping aangepakt in combinatie met de inrichting van de school. Hiermee beoogt het RML een optimaal leer- en werkklimaat op de school te creëren.

- **Financieringsstructuur**

Bovenstaande investeringen kunnen gefinancierd worden uit de aanwezige liquide middelen. Er zal geen externe financiering aangewend worden. De financieringsstructuur zal dan ook niet wijzigen.

Staat van baten en lasten

Het RML gaat uit van een stabiele leerling populatie voor de komende jaren. De baten en lasten worden daarmee ook stabiel verondersteld. Uitzondering hierbij zijn de huisvestingslasten, hiervoor wordt extra gedoteerd in het MJOP.

- **Huisvestingslasten**

Onderhoud Begin 2016 is het MJOP volledig herzien. De voorziening groot onderhoud is berekend voor 25 jaar en loopt tot en met 2040. Periodiek wordt het MJOP herzien. Per jaar wordt € 176.000 gedoteerd in het MJOP. De onderhoudskosten gemaakt voor grotere onderhoudsposten die voorzien zijn, vallen weg in de voorziening. Incidentele tegenvallers vallen onder de post onderhoud.

Hemelwaterafvoer De school kampt al enige jaren met flinke verzakkingen rondom het gebouw. De oorzaak lijkt gelegen te zijn in breuken in de riolering en hemelwaterafvoeren. Bij het opruimen van het archief zijn ook oude hoogtekaarten opgedoken, waaruit blijkt dat de bodem de afgelopen jaren gemiddeld ruim 23 cm is gedaald. Het onderzoek (met robotcamera's) heeft laten zien dat de buizen op meerdere plaatsen gescheurd zijn en vol liggen met zand en slib. Begin november 2016 wordt op enkele plaatsen de grond geopend om te bepalen hoe de tracés exact lopen. De kosten hiervoor zullen naar verwachting aanzienlijk zijn (~ € 50.000) en zullen meegenomen worden in onze meerjarenbegroting.

De conciërgewoning zal in de toekomst niet meer verhuurd worden aan een medewerker. Het gebouw kan dan een andere bestemming krijgen binnen de school. Het pand is monument en kan niet gesloopt worden. Om een andere bestemming te realiseren zal er € 50.000 gereserveerd worden in het MJOP.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Deze extra kosten zullen in 5 jaar tijd opgenomen worden in de voorziening groot onderhoud. Dit betekent € 20.000 extra dotatie in de voorziening voor de jaren 2017 tot en met 2021.

Parkeerplaats en sportgelegenheid Vanaf 2017/2018 zullen de uitgaven voor het gebruik van de sportvelden stijgen met € 3.350 en voor 2018/2019 met € 6.700. Scholen kunnen de sportvelden 8 weken per jaar kosteloos gebruiken. Het RML gebruikt de velden 20 weken per jaar. Voor extra gebruik gaat de gemeente kosten in rekening brengen. Om deze kostenstijging het hoofd te bieden heeft het RML een overeenkomst gesloten met de atletiekvereniging Rotterdam Atletiek. Hiervoor wordt het terrein achter de school in gebruik genomen als parkeerterrein voor de school zelf en voor Rotterdam Atletiek in de avonduren. Bovendien wordt er een bootcamp trainingsveld gerealiseerd. Er zijn afspraken gemaakt over de aanleg en het onderhoud van het terrein.

Bijkomend voordeel van het gebruik van het veld als parkeerterrein is dat de kosten voor de parkeervergunningen verlaagd worden met ca. € 6.000.

De dotatie aan de voorziening is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

MJOP	€ 176.000
Extra dotatie riool 5 jaar	€ 10.000
Extra dotatie woning 5 jaar	€ 10.000
Extra dotatie parkeerplaats 10 jaar	€ 6.000
	€ 202.000

- **Niet in de begroting opgenomen posten**

Renovatie gevel Met de BAM loopt nog een geschil over de beglazingskit die gebruikt is bij de renovatie van de gevels. Deze is kapot en voldeed waarschijnlijk niet aan de eisen. Er wordt overleg gevoerd tussen het RML, de BAM en de leverancier van de kit over de aansprakelijkheid. De kit moet vervangen worden. Tot op heden is er geen duidelijkheid over de kosten voor het RML.

Dak Er is overleg geweest met Voormolen dakbedekkingen over herstel van het dak. Voormolen zal een voorstel doen voor herstel van de door hen geadviseerde en uitgevoerde werkzaamheden. Er is afgeweken van het advies en het is mogelijk dat hier kosten voor het RML uit voortvloeien. Voor deze kosten is in 2015 een post van € 50.000 opgenomen in het MJOP.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersing- en controlesysteem

Het interne risicobeheersings- en controlesysteem volgt de planning- en control cyclus zoals die jaarlijks door de schoolleiding wordt opgesteld en in het bestuur vastgesteld. Deze cyclus bestaat uit de volgende stappen:

- **Planningsfase**

Eenmaal per jaar wordt een begroting inclusief meerjarenbegroting voorzien van een toelichting opgesteld c.q. geactualiseerd. Deze wordt afgestemd op nieuwe beleidsuitgangspunten, gewijzigde inzichten en actuele wet- en regelgeving. De meerjarenbegroting is afgestemd op een beleidsperiode van 4 jaar.

- **Control fase**

Het bestuur wordt per kwartaal geïnformeerd over de stand van zaken d.m.v. tussentijdse managementrapportage. Na afloop van het jaar wordt middels het bestuursverslag verantwoording afgelegd over de realisatie in dat jaar, wederom mede in relatie tot de begrotingen. Deze rapportages bevatten meer dan alleen cijfers. Er wordt een verschillenanalyse opgesteld met betrekking tot de begroting, voorstellen opgenomen ten aanzien van budgetwijzigingen en er wordt ingegaan op de stand van zaken met betrekking tot de beleidsrealisatie en uitputting van de budgetten.

- **Toezicht kader v.d. Inspectie**

Op 8 januari 2015 bezocht de inspectie de school en gaf in maart in haar rapport aan dat het basisarrangement van kracht is. Dit heeft betrekking op het onderwijs zelf, de doorstroomcijfers en de financiën.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

In 2016 is door schoolleiding en bestuur een financieel risicoprofiel opgesteld. Hierbij zijn de onderstaande financiële risico's gedefinieerd:

- Onvoorzienbare en onbeheersbare leerling fluctuatie;
- Financiële gevolgen van arbeidsconflicten;
- Instabiliteit in de bekostiging;
- Onvolledige indexatie van bekostiging;
- Restrisico's;
- Uitvoeringsrisico in de bedrijfsvoering (vaste voet).

ter identificatie
Van Ree Accountants

Deze risico's zijn met behulp van de Monte Carlo simulatietechniek doorgerekend. Hieruit blijkt dat het RML € 614.000 buffervermogen nodig heeft om 90% van de risico's in één jaar te kunnen afdekken. Uit de meerjaren balans blijkt dat het RML voldoende vermogen heeft om deze risico's te dragen.

Ondertekening

J.W. Koning,

Rector 13 *juni 2017*

ter identificatie

Van Ree Accountants

Jaarrekening

Balans

	31-12-2016	31-12-2015
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Materiële vaste activa	584.821	663.613
Financiële vaste activa		
Totaal van vaste activa	584.821	663.613
Vlottende activa		
Voorraden		
Vorderingen	392.951	472.987
Effecten (kortlopend)		
Liquide middelen	2.126.115	1.897.380
Totaal van vlottende activa	2.519.066	2.370.367
Totaal van activa	3.103.887	3.033.980
Passiva		
Eigen vermogen	1.082.516	1.234.876
Voorzieningen	1.205.752	1.050.867
Langlopende schulden		
Kortlopende schulden	815.619	748.237
Totaal van passiva	3.103.887	3.033.980

ter identificatie
Van Ree Accountants

Staat van baten en lasten

	01-01-2016 t/m 31-12-2016	01-01-2016 t/m 31-12-2016	01-01-2015 t/m 31-12-2015
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Begroting	Enkelvoudig Realisatie
Baten			
Rijksbijdragen	7.013.800	7.061.348	7.032.199
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	108.224	80.000	81.454
College-, cursus-, les- en examengelden			
Baten werk in opdracht van derden			
Overige baten	506.603	487.145	483.069
Totaal baten	7.628.627	7.628.493	7.596.722
Lasten			
Personeelslasten	6.087.282	6.102.376	5.941.579
Afschrijvingen	117.978	119.988	186.651
Huisvestingslasten	604.400	544.170	560.052
Overige lasten	972.213	873.124	936.950
Totaal lasten	7.781.873	7.639.658	7.625.232
Saldo baten en lasten	-153.246	-11.165	-28.510
Gerealiseerde herwaardering			
Financiële baten	886	11.880	11.341
Financiële lasten			
Resultaat	-152.360	715	-17.169
Belastingen			
Resultaat uit deelnemingen			
Resultaat na belastingen	-152.360	715	-17.169
Resultaat aandeel van derden			
Nettoresultaat	-152.360	715	-17.169
Buitengewone baten			
Buitengewone lasten			
Totaal resultaat	-152.360	715	-17.169

ter identificatie
Van Ree Accountants

Kasstroomoverzicht

	01-01-2016 t/m 31-12-2016	01-01-2015 t/m 31-12-2015
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Kasstromen uit operationele activiteiten		
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-153.246	-28.510
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat		
Aanpassingen voor afschrijvingen	117.978	178.326
Aanpassingen voor waardeveranderingen		
Toename (afname) van voorzieningen	154.885	182.472
Overige aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat		
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat	272.863	360.798
Veranderingen in werkkapitaal		
Afname (toename) van voorraden		
Afname (toename) van kortlopende vorderingen	80.036	-344.192
Afname (toename) van effecten		
Toename (afname) van kortlopende schulden	67.382	-209.058
Totaal van veranderingen in werkkapitaal	147.418	-553.250
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	267.035	-220.962
Ontvangen interest	886	11.341
Betaalde interest		
Ontvangen dividenden		
Mutaties overige financiële vaste activa		
Betaalde winstbelasting		
Buitengewone baten		
Buitengewone lasten		
Kasstroom uit operationele activiteiten	267.921	-209.621
Kasstromen uit investeringsactiviteiten		
Verwerving van immateriële vaste activa		
Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van immateriële vaste activa		
Verwerving van materiële vaste activa	39.186	83.211
Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van materiële vaste activa	0	348.142
Investeringen in deelnemingen en samenwerkingsverbanden		
Toename (afname) leningen aan OCW en EZ		
Toename (afname) overige financiële vaste activa		
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-39.186	264.931
Kasstromen uit financieringsactiviteiten		
Toename langlopende schulden		
Aflossing langlopende schulden		
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Overige balansmutaties		
Toename (afname) van liquide middelen	228.735	55.310

ter identificatie
Van Ree Accountants

GRONDSLAGEN VOOR DE JAARREKENING

Grondslagen voor de consolidatie

In het verleden was ook de jaarrekening van de stichting huiswerkbegeleiding Montessori Lyceum Rotterdam opgenomen. Gezien het geringe belang van deze stichting is dat in deze jaarrekening niet meer gedaan.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De algemene grondslagen gaan uit van RJ 660 en de Richtlijn Bestuursverslag bij Onderwijsinstellingen. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het exploitatiesaldo vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Overschotten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Tekorten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld in euro's, de functionele valuta van de stichting.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

- **Materiële vaste activa**

Schoolgebouwen waarvan het juridisch eigendom berust bij de stichting school en het economisch eigendom bij de gemeente, zijn niet in de balans opgenomen.

Verbouwingen van het schoolgebouw worden voor zover ze een verbetering van het gebruik zijn geactiveerd op verbouwingskosten en worden in voor de verbouwing specifieke termijnen afgeschreven.

Eigen bijdrage interne verbouwing BINAS is opgevoerd als drempelbedrag inpandige aanpassing. Oorspronkelijk stond in de regelgeving dat gedurende 25 jaar de school per leerling ƒ 25 (€ 11,34) moest reserveren voor dit drempelbedrag. Dit bedrag wordt conform deze regelgeving daarom in 25 jaar afgeschreven.

De inventaris is op 1 augustus 1996 gewaardeerd op vervangingswaarde. Inmiddels is deze inventaris in zijn geheel afgeschreven.

De sindsdien aangekochte inventaris wordt gewaardeerd tegen historische kostprijs. Ze is geactiveerd tegen historische kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Deze aankopen zijn beschouwd als vervanging van de oorspronkelijke inventaris en wordt daarom in

ter identificatie
Van Ree Accountants

gelijke mate (4-20%) afgeschreven. Dit percentage is gebaseerd op de verwachtte levensduur van de.

Vanaf 1 januari 2011 worden de investeringen als zelfstandige investeringen gezien en niet meer als vervanging van de oorspronkelijke inventaris. Dit houdt in dat deze inventaris in zijn algemeenheid in 25 jaar zal worden afgeschreven. De waardering zal historische kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen blijven.

Leermiddelen.
De Europese aanbesteding voor schoolboeken in 2014 is door de rechter nietig verklaard. Er is een eenjarige overeenkomst aangegaan opdat de school ook in het schooljaar 2015-2016 over boeken kon beschikken. Het boekenfonds is uitbesteed langs de afspraken van de aanbesteding. Voor schooljaar 2016/2017 is een nieuwe aanbesteding gedaan, die begin 2016 succesvol is afgerond.

De computers en andere apparatuur worden in vijf jaar afgeschreven. Voor tablets en laptops wordt een termijn van drie jaar gehanteerd.

De inventaris van de Binas en de verbouwing van de docentenkamer betreffen voornamelijk nieuw aangekocht meubilair. Dit wordt in 20 jaar afgeschreven conform de adviezen die ten grondslag lagen aan de waardering van de inventaris op 1 augustus 1996.

Aankopen van € 2000 en meer die gedurende een langere periode meegaan worden geactiveerd.

- **Vorderingen**

Overige vorderingen en overlopende passiva worden gewaardeerd op nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

- **Kapitaal**

Het vóór- of nadelig saldo van de stichting wordt via de resultatenbestemming toegevoegd c.q. onttrokken aan het kapitaal.

- **Reserves**

Resultaten worden via de resultatenbestemming toegekend aan de reserves. De reserves worden onderscheiden in:

1. **Algemene reserves**. Aan deze reserves worden het niet bestemde resultaat van de stichting toegekend. Het betreft hier zowel het resultaat behaald met overheidsgeld als het resultaat behaald met private middelen.

a. Bestemmingsreserves publiek. Dit zijn de reserves die zijn ontstaan vanuit de overheidsgelden en die een specifieke bestemming hebben

ter identificatie
Van Ree Accountants

b. Reserve BAPO. Een deel van het zittende personeel kan in de toekomst een beroep doen op BAPO-rechten die zij eerder opgebouwd hebben. Dit recht is per 1 augustus 1999 ingevoerd. Indien zij dit recht uitoefenen dient het bestuur 65% tot 90% (afhankelijk van leeftijd en functie) door te betalen. Tot voor kort was in de jaarrekening een voorziening opgenomen om deze verplichtingen te dekken. De nu toegepaste regelgeving staat dit niet meer toe. Hiervoor wordt nu een reserve bestemd. De ervaring is dat het personeel deze rechten voor 100% opneemt.

2. **Bestemmingreserve privaat.** Dit zijn de reserves die zijn ontstaan vanuit private middelen en die een specifieke bestemming hebben.

a. Reserve leermiddelen. Jaarlijks reserveren we vanuit de ouderbijdrage een bedrag om in de toekomst in extra leermiddelen te kunnen investeren.

- **Voorzieningen**

Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen nominale waarde. Toevoegingen aan de voorziening vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden plaats ten laste van de voorziening.

Onderhoudsvoorziening

Aan de hand van een nieuw onderhoudsprogramma zal ieder jaar € 176.000 aan deze voorziening worden toegevoegd. Hieruit zal het meerjaren ouderhoud betaald worden. Het jaarlijkse onderhoud zal rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht worden.

Personeelskosten persoonlijk budget

Meerdere personeelsleden maken gebruikt van het recht persoonlijk budget te sparen. Dit houdt in dat zij nu meer werken om later (na minstens vier jaar) een langere periode vrij te kunnen nemen. De salariskosten waarvoor nu wel gewerkt wordt maar die niet uitbetaald worden dienen voorzien te worden.

Personeelskosten Jubilea

Dit is een voorziening voor de jubileumgratificaties van het personeel. In dit geval betreft het een risicovoorziening voor de toekomstig uit te keren jubilea-uitkeringen aan de huidige personeelsleden. Per personeelslid wordt € 500 voorzien. De voorziening is gevormd ten laste van de exploitatiereserve van de school.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Staat van baten en lasten

Baten

- **Baten Rijksbijdragen**

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) waar geen bestedingsplan aan ten grondslag ligt worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Vanaf 2015 wordt de bekostiging van het lesmateriaal verantwoord in het jaar waarin het wordt ontvangen.

Niet-geoormerkte subsidies waaraan een specifiek bestedingsdoel is gekoppeld, worden op basis van een bestedingsplan toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben. Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

- **Overige overheidsbijdragen**

Dit betreft subsidies van Gemeenten en andere overheidsinstanties m.u.v. het Ministerie van OCW voor zover de bijdragen niet als doelsubsidies in het kader van de huisvestingsverordening in mindering zijn gebracht op de lasten.

- **Overige baten**

Alle overige baten die kunnen worden toegerekend aan de exploitatie van het bevoegd gezag.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Lasten

- **Personeelslasten**

Onder de personele lasten zijn opgenomen de lonen en salarissen van het personeel in dienst van het bevoegd gezag verminderd met ontvangen uitkeringen van uitkeringsinstanties. Tevens zijn onder deze noemer opgenomen de overige personele lasten.

- **Afschrijvingen**

De afschrijvingslasten worden berekend over de aanschafprijs op basis van de onder materiële vaste activa vastgelegde criteria rekening houdend met de economische levensduur.

- **Huisvestingslasten**

Onder de huisvestingslasten worden de kosten van huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

- **Overige lasten**

De overige lasten, die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs, worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben. De kosten voor het boekenfonds worden over het schooljaar voor 5/12^{e} en 7/12^{e} deel verdeeld.

Rentebaten en rentelasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente opbrengsten en -kosten.

Resultaat

Onder resultaat wordt verstaan het resultaat van het bevoegd gezag inclusief de financiële baten en lasten. Het resultaat is in de balans verwerkt conform de in de jaarrekening opgenomen resultaatbestemming.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Toelichting op de balans

Activa

Materiële vaste activa

Verloopoverzicht van materiële vaste activa EUR 31-12-2016 Bedragen: x 1	Gebouwen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
Materiële vaste activa, posten				
Stand aan het begin van de periode				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs aan het begin van de periode	257.363	2.123.276	110.970	2.491.609
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen aan het begin van de periode	124.962	1.605.537	97.497	1.827.996
Cumulatieve herwaarderingen aan het begin van de periode				
Materiële vaste activa aan het begin van de periode	132.401	517.739	13.473	663.613
Verloop gedurende de periode				
Investeringen		39.186		39.186
Desinvesteringen		943.776	87.419	1.031.195
Afschrijvingen	9.932	103.266	4.780	117.978
Afschrijving op desinvesteringen		943.776	87.419	1.031.195
Herwaarderingen				
Bijzondere waardeverminderingen				
Terugneming van bijzondere waardeverminderingen				
Overige mutaties				
Mutatie gedurende de periode	-9.932	-64.080	-4.780	-78.792
Stand aan het eind van de periode				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs aan het einde van de periode	257.363	1.218 686	23.551	1.499.600
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen aan het einde van de periode	134.894	765.027	14.858	914.779
Cumulatieve herwaarderingen aan het einde van de periode				
Materiële vaste activa aan het einde van de periode	122.469	453.659	8.693	584.821

ter identificatie
Van Ree Accountants

Vlottende activa

EUR Bedragen: x 1	31-12-2016 Enkelvoudig Realisatie	31-12-2015 Enkelvoudig Realisatie
Voorraden		
Voorraden		
Vorderingen		
Debiteuren	390.674	425.965
OCW/EZ		
Gemeenten en GR's		
Groepsmaatschappijen		
Andere deelnemingen		
Personeel		740
Ouders, studenten, deelnemers en cursisten		
Overige overheden		
Waardering onderhanden projecten		
Overige vorderingen	2.277	46.282
Voorziening wegens oninbaarheid vorderingen		
Subtotaal vorderingen	392.951	472.987
Overlopende activa		
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Vooruitbetaalde kosten		
Verstrekte voorschotten		
Te ontvangen interest		
Overige overlopende activa		
Overlopende activa		
Totaal van vorderingen	392.951	472.987
Effecten		
Effecten		
Liquide middelen		
Kasmiddelen	158	769
Tegoeden op bankrekeningen	2.125.957	1.896.611
Schatkistbankieren		
Liquide middelen	2.126.115	1.897.380
Totaal van vlottende activa	2.519.066	2.370.367

ter identificatie
Van Ree Accountants

- **Materiële vaste activa**

In 2016 is geïnvesteerd in meubilair, een server en luidsprekers. Veel activa zijn bijna volledig afgeschreven, Voor de komende jaren staat een aantal grote investeringen op de planning zoals werkplekken, verlichting, wifi-installatie, vervanging beamers, vervanging PC's en inrichten cloud werken.

De activalijst is in 2015 volledig doorgenomen en geactualiseerd. De desinvesteringen en correctie op desinvesteringen is het gevolg van de correctie op de boekwaarde op de balans.

- **Vlottende activa**

Onder de post debiteuren is een vordering opgenomen van € 191.048 op de Gemeente Rotterdam in verband met herstelwerkzaamheden van de renovatie van 2012. Een deel (€ 54.848) van deze kosten is gemaakt in voorgaande jaren. In 2016 is € 136.200 besteed aan herstelwerkzaamheden. Deze kosten zullen in 2017 vergoed worden.

Er is in 2016 € 115.109 vooruitbetaald aan het boekenpakket 2016/2017 van de leerlingen.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Passiva

Eigen vermogen

Eigen vermogen, verloopoverzicht EUR 31-12-2016 Bedragen: x 1	Algemene reserve	Bestemmings reserve publiek	Bestemmings reserve privaat	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen, posten				
Stand aan het begin van de periode				
Eigen vermogen aan het begin van de periode	686.249	192.162	356.420	1.234.876
Verloop gedurende de periode				
Resultaat verslagperiode	-142.414		-9.946	-152.360
Overige mutaties verslagperiode				
Stand aan het eind van de periode				
Eigen vermogen aan het einde van de periode	543.835	192.162	346.474	1.082.516

ter identificatie
Van Ree Accountants

Voorzieningen

Voorzieningen, toelichting

Voorzieningen: verloopoverzicht EUR 31-12-2016 Bedragen: x 1	Personele voorzieningen	Voorziening voor groot onderhoud	Totaal voorzieningen
Voorzieningen, posten			
Stand aan het begin van de periode			
Voorzieningen aan het begin van de periode	204.107	846.760	1.050.867
Verloop gedurende de periode			
Dotaties	93.138	176.000	269.138
Onttrekkingen		114.253	114.253
Vrijval			
Oprenting en/of verandering disconteringsvoet			
Stand aan het eind van de periode			
Voorzieningen aan het einde van de periode	297.245	908.507	1.205.752
Voorzieningen met looptijd korter dan een jaar			
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar	4.484		4.484
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	292.761	908.507	1.201.268

Uitsplitsing personele voorzieningen, verloopoverzicht EUR 31-12-2016

Bedragen: x 1	Verlofsparen en sabbatical leave	Jubileum voorziening	Werkloosheids bijdragen	Overige personele voorzieningen	Totaal personele voorzieningen
Voorzieningen, posten					
Stand aan het begin van de periode					
Voorzieningen aan het begin van de periode	155.107	49.000			204.107
Verloop gedurende de periode					
Dotaties	69.674	1.000	17.980	4.484	93.138
Onttrekkingen					
Stand aan het eind van de periode					
Voorzieningen aan het einde van de periode	224.781	50.000	17.980	4.484	297.245
Voorzieningen met looptijd korter dan een jaar					
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar				4.484	4.484
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	224.781	50.000	17.980		292.761

ter identificatie
Van Ree Accountants

Kortlopende schulden

Toelichting kortlopende schulden

Kortlopende schulden	31-12-2016	31-12-2015
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Schulden aan groepsmaatschappijen		
Schulden aan andere deelnemingen		
Schulden aan kredietinstellingen		
Schulden aan OCW/EZ		12.350
Schulden aan FIN		
Schulden aan gemeenten en GR's		
Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen projecten		
Crediteuren	104.654	70.780
Belastingen en premies sociale verzekeringen	258.112	256.030
Schulden ter zake van pensioenen	63.400	65.574
Schulden ter zake van werk door derden		
Overige schulden (kortlopend)	11.075	9.800
Subtotaal kortlopende schulden	437.241	414.534
Overlopende passiva, uitsplitsing		
Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ	11.916	
Vooruitontvangen investeringssubsidies		
Vakantiegeld en vakantiedagen	203.806	194.155
Te betalen interest		
Overige overlopende passiva	162.656	139.548
Overlopende passiva	378.378	333.703
Totaal van kortlopende schulden	815.619	748.237

Kortlopende schulden, specificatie

Schulden/overlopende passiva aan OCW/EZ, specificatie EUR Bedragen: x 1

Specificatie item	31-12-2016	31-12-2015
Vooruitontvangen Resultaatafhankelijke bekostiging VSV VO vast 2017/2016	11.916	9.975
Vooruitontvangen subsidie zij-instroom 655070-1		2.375
Totaal	11.916	12.350

ter identificatie
Van Ree Accountants

- **Eigen vermogen**

Het negatieve resultaat is toegevoegd aan het eigen vermogen. Ondanks de daling van het eigen vermogen blijft het daarvan afgeleide weerstandsvermogen boven de door het ministerie vastgestelde minimum norm van 10%. Eind 2016 is een financieel risicoprofiel vastgesteld. Hieruit is gebleken dat de school een toereikend buffervermogen heeft om het financiële risicoprofiel af te kunnen dekken.

Voorstel resultaatbestemming

Voorgesteld wordt om het resultaat over 2016 van € 152.360 negatief toe te voegen aan de reserves. Verdeeld over de bestemmingsreserve privaat € 9.946 negatief en de algemene reserve € 142.414 negatief.

- **Voorzieningen**

De personele voorzieningen zijn toegenomen door verlofsparen van het persoonlijk budget. Er is bovendien een voorziening toegevoegd voor de verwachte kosten aan de werkloosheidsbijdragen.

Onder de overige personele voorzieningen valt een reservering voor het personeelsfonds. Per maand wordt een bedrag ingehouden op het salaris. Dit wordt gebruikt voor cadeaus bij jubileum of afscheid.

De voorziening groot onderhoud is begin 2016 volledig herzien. Het voor 2016 geplande onderhoud is niet volledig uitgevoerd en wordt naar de toekomst geschoven.

- **Kortlopende schulden**

De current ratio is 3%. Er is voldoende liquiditeit om de kortlopende schulden te betalen. Er staan geen schulden onder de kortlopende schulden met een lange looptijd. De vooruitontvangen subsidies zijn besteed in 2016.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Kengetallen financiële positie	Signalerings-waarden	2015 Enkelvoudig Realisatie	2016 Enkelvoudig Realisatie
Huisvestingsratio	> 10%	7,20%	7,89%
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	3,17	3,09
Liquiditeit (quick ratio)		3,17	3,09
Personeelslasten / Rijksbijdragen		84,49%	86,79%
Personeelslasten / Totaal baten plus financiële baten		78,10%	79,79%
Personeelslasten / Totaal lasten plus financiële lasten		77,92%	78,22%
Rentabiliteit	3-jarig < 0 2-jarig < -0,05 1-jarig < -0,10	-0,23%	-2,00%
Solvabiliteit I	n.v.t.	41%	35%
Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)	<l 30%	75%	74%
Weerstandsvermogen	< 5%	16,23%	14,19%

- **Rentabiliteit**

De rentabiliteit daalt langzaam. In 2013 was deze nog 2% positief, 2014 1% positief, nu -2% negatief. Dit valt nog binnen de marges van -5% tot 5%. Er is ruimte in het weerstandsvermogen om deze daling op te vangen, maar de rentabiliteit kan niet blijven dalen. Uit de kengetallen blijk dat zowel de huisvestingslasten als de personeelslasten stijgen. Bijsturing hierop is noodzakelijk.

- **Resultaat**

Het resultaat over 2016 is € 152.360 negatief. In de toelichting worden verschillende posten apart toegelicht. Op hoofdlijnen is het negatieve resultaat veroorzaakt door de huisvestingslasten en administratie en beheerslasten.

Met name door extra kosten die gemaakt zijn voor onderhoud aan het gebouw en installaties en extra kosten voor schoonmaak. De kosten voor de administratie zijn hoger dan begroot doordat de kosten voor juridische bijstand en advies van de bouwkundig adviseur zijn hoger dan begroot.

- **Kasstroom**

Uit het kasstroomoverzicht blijkt dat ondanks het negatieve resultaat, de operationele kasstroom positief is. Er zijn ruim voldoende middelen aanwezig om de investeringen te financieren en de liquide middelen nemen toe over het boekjaar.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten

Toelichting overheidsbijdragen

Overheidsbijdragen	01-01-2016 t/m 31-12-2016	01-01-2015 t/m 31-12-2015
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Rijksbijdragen, uitsplitsing		
Rijksbijdragen OCW/EZ, uitsplitsing		
Rijksbijdragen OCW	6.612.367	6.620.180
Rijksbijdragen OCW/EZ	6.612.367	6.620.180
Overige subsidies OCW/EZ, uitsplitsing		
Overige subsidies OCW	376.143	394.094
Overige subsidies OCW/EZ	376.143	394.094
Inkomensoverdracht van rijksbijdragen, uitsplitsing		
Doorbetalingen rijksbijdrage SWV		
Inkomensoverdracht van rijksbijdragen		
Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	25.290	17.925
Overige rijksbijdragen		
Rijksbijdragen	7.013.800	7.032.199
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden, uitsplitsing		
Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden, uitsplitsing		
Provinciale bijdragen en subsidies		
Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies	108.224	81.454
Overige overheden		
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	108.224	81.454
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	108.224	81.454

- **Overheidsbijdragen**

Rijksbijdragen: In de begroting is rekening gehouden met en stijging van 2% in samenhang met de cao-stijging van de salarissen. Deze cao-stijging is gedeeltelijk vergoed, maar ook verrekend met lagere premies. In 2016 ontving het RML voor 980 leerlingen bekostiging, 2015 voor 990 leerlingen. Bovendien was het normbedrag lager, hetgeen resulteert in lagere inkomsten.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Door te storten baten: Gemiddeld zijn er 5 vavo leerlingen in 2015/2016 slechts 1. Er is voor 5 leerlingen begroot, maar toch minder uitgegeven.

Buiten de rijksbijdragen van het OCW ontvangt het RML een gemeentelijke subsidie voor het project "Leren loont". Uitgangspunt is het verhogen van de examenresultaten van de leerlingen en het verscherpen van de Montessori-visie door middel van schoolontwikkeling. Deze subsidie wordt per schooljaar verstrekt en voor 5/12e 7/12e deel verwerkt in het boekjaar. De subsidie is voorzichtig begroot voor € 80.000. De vergoeding kwam uit op € 108.224. In 2016 zijn de schooljaren 2014/2015 en 2015/2016 afgerond.

Overige baten

Overige baten	**01-01-2016 t/m 31-12-2016**	**01-01-2015 t/m 31-12-2015**
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Wettelijke cursus- en lesgelden, uitsplitsing		
Lesgelden sector VO		
Totaal college-, cursus-, les- en examengelden		
Baten in opdracht van derden, uitsplitsing		
Overige baten werk in opdracht van derden		
Baten werk in opdracht van derden		
Overige baten, uitsplitsing		
Opbrengst verhuur	7.008	1.995
Detachering personeel		
Schenkingen		
Sponsoring		
Ouderbijdragen	476.341	437.809
Verkoop (onderwijs)materiaal		
Catering		
Overige	23.254	43.265
Overige baten	506.603	483.069

- **Overige baten**

De school verhuurt de gymzaal aan een aantal lokale sportverenigingen zoals de atletiekvereniging en de volleybal vereniging. Voor de kantine is een overeenkomst gesloten met een externe partij. Zij huren de ruimte van het RML.

De ouders van de leerlingen betalen een vrijwillige ouderbijdrage die besteed wordt aan kopieerwerk, een schoolpas, verzekeringen, begeleiding van de tijdens buitenschoolse activiteiten en

ter identificatie
Van Ree Accountants

de Montessori Academie, leerlingzorg, leerlingactiviteiten zoals startdag, taaldorp Engels en Frans, een musical en excursies. De schoolreizen worden per deelnemende leerling gefactureerd.

De overige baten bestaan uit opbrengsten uit de KPN zendmast en incidentele detachering van personeel.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Lasten

	01-01-2016 t/m 31-12-2016	01-01-2015 t/m 31-12-2015
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Personeelslasten, uitsplitsing		
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten, uitsplitsing		
Lonen en salarissen	4.467.537	4.414.578
Sociale lasten	536.134	517.610
Premies Participatiefonds		
Premies Vervangingsfonds		
Pensioenlasten	563.983	566.650
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	5.567.654	5.498.838
Overige personele lasten, uitsplitsing		
Dotaties personele voorzieningen	88.655	99.152
Lasten personeel niet in loondienst	214.518	184.865
Overige	300.194	256.056
Overige personele lasten	603.367	540.073
Ontvangen vergoedingen uitsplitsing		
Vergoedingen uit het Participatiefonds		
Vergoedingen uit het Vervangingsfonds		
Overige uitkeringen die personeelslasten verminderen	83.739	97.332
Uitkeringen die personeelslasten verminderen	83.739	97.332
Personeelslasten	6.087.282	5.941.579
Toelichting op afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa: uitsplitsing		
Afschrijvingen op immateriële vaste activa		
Afschrijvingen op materiële vaste activa	117.978	186.651
Afschrijvingen	117.978	186.651
Huisvestingslasten, uitsplitsing		
Huurlasten		
Verzekeringslasten		
Onderhoudslasten (klein onderhoud)	149.975	113.744
Lasten voor energie en water	51.685	70.300
Schoonmaakkosten	212.100	186.698
Belastingen en heffingen	12.394	4.310
Dotatie onderhoudsvoorziening	176.000	185.000
Overige	2.246	
Huisvestingslasten	604.400	560.052

ter identificatie
Van Ree Accountants

Overige lasten, uitsplitsing		
Administratie- en beheerslasten	253.732	248.176
Inventaris en apparatuur	105.488	145.878
Leer- en hulpmiddelen	370.401	351.875
Dotatie overige voorzieningen		
Overige	242.592	191.021
Overige lasten	972.213	936.950
Gerealiseerde herwaardering		
Separate specificatie kosten instellingsaccountant		
Accountantshonoraria inzake het onderzoek van de jaarrekening	23.809	30.769
Accountantshonoraria inzake andere controleopdrachten	1.150	3.025
Accountantshonoraria inzake adviesdiensten op fiscaal terrein		
Accountantshonoraria inzake andere niet-controlediensten		
Accountantshonoraria	24.959	33.794

Lasten, specificatie

Accountantshonoraria, onderzoek van de jaarrekening, specificatie EUR Bedragen: x 1

Accountantshonoraria inzake het onderzoek van de jaarrekening

Specificatie item	Accountantshonoraria inzake het onderzoek van de jaarrekening 01-01-2016 t/m	Accountantshonoraria inzake het onderzoek van de jaarrekening 01-01-2015 t/m
Accountantskosten 2015	8.690	
Accountantskosten 2016	15.119	
Totaal	23.809	

- **Personeelslasten**

Het eerste kwartaal van 2016 was er een vacature voor een medewerker op de financiële administratie. Deze werkzaamheden zijn opgevangen door Merces externe ondersteuning voor administraties.

Voor de sectie natuurkunde is in het eerste halfjaar gebruik gemaakt van een externe medewerker.

In het tweede halfjaar van 2016 heeft het RML te maken gehad met een aantal langdurig zieken door operaties en andere oorzaken. Deze medewerkers zijn zo veel mogelijk intern vervangen. Ter versterking van de LO-sectie is tijdelijk een externe medewerker ingehuurd.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Door bovenstaande vervangingen zijn lasten personeel niet in loondienst flink gestegen ten opzichte van 2015.

De overige personeelslasten zijn gestegen ten opzichte van 2015 doordat de WKR kosten en de reis- en verblijfkosten niet meer in de representatiekosten en salariskosten verwerkt worden.

De opbouw van de voorziening verlof valt lager uit dan begroot. 2015 was hoger omdat de voorziening verlof toen herzien is.

In de begroting is echter geen rekening gehouden met opbouw van een voorziening WW-verplichtingen. Deze is in 2016 voor het eerst opgenomen voor € 17.980. Bovendien is er een toename van de voorziening jubilea van € 1.000.

- **Huisvestingslasten**

De kosten voor onderhoud aan het gebouw zijn hoger dan begroot. Onderhoud gebouw en installaties is samen € 149.975. Dit is € 43.534 hoger dan begroot. Dit is vooral veroorzaakt door kosten die gemaakt zijn om de gebreken uit de in 2016 gehouden NEN-keuring te herstellen € 10.229, door gebreken die de brandweer geconstateerd heeft te herstellen € 5.016 en door herstel van de noodverlichting bij het binas gebouw € 11.028.

Bovendien zijn er in 2016 bomen gekapt voor € 11.000 en is er extra werk verricht door de hovenier om straatwerk te verbreden voor de hoogwerker van de glazenwassers en voor straatwerk door verzakkingen rondom het pand. Deze kosten vallen niet in het MJOP en het jaarlijks onderhoud.

Met de gemeente is afgesproken dat zij de kosten voor herstelwerkzaamheden aan naar aanleiding van de oplevering van de schilderrenovatie zullen vergoeden. € 16.458 hiervan is credit geboekt op het onderhoud. Deze kosten hebben betrekking op voorgaande jaren.

Er is meer uitgegeven aan schoonmaak dan begroot. De vloeren worden extra gepolyuratheneerd om de gebruiksduur te verlengen en vervanging uit te stellen. De verplichte inzet van hoogwerkers bij glasbewassing, verhoogt de kosten ten opzichte van voorgaande jaren.

- **Overige lasten**

De juridische kosten zijn hoger dan begroot doordat er overleg gevoerd is over de herstelwerkzaamheden die aan het pand verricht moeten worden. Naar aanleiding van dit overleg zal de gemeente € 190.000 van de kosten vergoeden.

Er is momenteel overleg met de juridisch adviseur over renovatie van het dak, verkeerd gebruikte kit tijdens schilderwerkzaamheden en de aanbesteding van het boekenfonds.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Ook de advieskosten van de bouwkundig adviseur zijn hoger dan begroot. Er zijn extra werkzaamheden verricht inzake herstelwerkzaamheden dak, aanleg wifi, verzakkingen rondom pand en riool, afwerking kit bij renovatie pand.

Leermiddelen: Er loopt een geschil met Van Dijk over de kosten voor de boeken. Het RML heeft gekozen voor een boekenpakket van € 270 per leerling. Van Dijk rekent met een aanvullend toppakket en extra content. Wanneer deze berekening gevolgd wordt, factureert Van Dijk nog altijd € 92.365 meer dan volgens het RML verschuldigd is. Hierover wordt nader overleg gevoerd door de vertegenwoordiger van de scholengroep, de school en Van Dijk. In de realisatie is rekening gehouden met top pakket en aanvullend content.

Bijzondere kostenposten: In het 3e kwartaal zijn oude rekening courantverhoudingen en bankrekeningen opgeschoond en opgeheven. Deze posten zijn de posten verdeeld over de verschillende grootboekrekeningen waar zij betrekking op hebben.

Er loopt nog een lening aan een medewerker van 2015. Deze is alsnog opgenomen op de balans.

De Stichting Huiswerkbegeleiding is opgeheven in 2016. Er stond een rekening courant vordering op de stichting op de balans van € 32.434,50. Deze is verwerkt onder salariskosten.

De vergoeding van de gemeente voor herstelwerk aan het dak heeft voor € 31.847 betrekking op in het verleden gemaakte personeelskosten. Dit valt ook onder salariskosten.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Financiële en overige baten en lasten

	01-01-2016 t/m 31-12-2016	01-01-2015 t/m 31-12-2015
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Financiële baten, uitsplitsing		
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	886	11.341
Ontvangen dividenden		
Waardevermeerderingen van financiële vaste activa en van effecten		
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten		
Financiële baten	886	11.341
Financiële lasten, uitsplitsing		
Waardeverminderingen van financiële vaste activa en van effecten		
Rentelasten en soortgelijke kosten		
Financiële lasten		
Belastingen		
Resultaat uit deelnemingen		
Resultaat aandeel van derden		
Buitengewone baten		
Buitengewone lasten		

ter identificatie
Van Reeden Accountants

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De school heeft het contract met OCE/Canon verlengd. Halverwege 2014 is een contractduur overeengekomen voor de kopieermachines van 60 maanden. De contractwaarde bedraagt circa € 29.500 per jaar.

De voorwaardelijke vordering op het ministerie OC&W/EZ bij discontinuïteit wordt jaarlijks berekend op maximaal 7,5% van de personele lumpsum van het desbetreffende jaar. Voor 2016 is er een voorwaardelijke vordering van € 418.791. Omdat wordt uitgegaan van continuïteit van de stichting is deze voorwaardelijke vordering niet in de balans opgenomen.

Er loopt een geschil met een aannemer over herstel van het dak van het gebouw. Er loopt nog overleg, maar de mogelijkheid bestaat dat het geschil uitloopt op een juridische procedure. In de onderhoudsvoorziening is rekening gehouden met mogelijke kosten voor reparatie van het dak.

Over de leermiddelen loopt een geschil met Van Dijk Educatie. De leermiddelen zijn Europees aanbesteed door een groep onderwijsinstellingen (SVOS). Van Dijk heeft voor het boekenfonds € 374.278 gefactureerd. De uitgangspunten voor de facturen komen niet overeen met de afspraken en uitgangspunten die in de aanbesteding zijn opgenomen. Het RML heeft in overleg met SVOS berekend hoeveel zij verschuldigd is conform aanbesteding en komt op € 281.913 voor schooljaar 2016/2017. Deze kosten zijn voor 5/12^{e} verwerkt in de jaarrekening. Wanneer bij een juridische procedure Van Dijk in het gelijk wordt gesteld, dan zou dit betekenen dat een bedrag van € 38.486 aan 2016 toegerekend moet worden.

ter identificatie
Van Ree Accountants

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Verbonden partij, meerderderheidsdeelneming

EUR
Bedragen: x 1

Volgnummer	Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract onderwijs	Contract onderzoek	Onroerende zaken	Overige	Eigen vermogen aan het eind van de periode	Resultaat	Omzet	Valt onder Burgerlijk wetboek 2, artikel 403	Deelname percentage	Consolidatie
1	Huiswerkbegeleiding Montessori Lyceum	Stichting	Rotterdam	Nee	Nee	Nee	Ja	-32.429	-4.296	5.719	Ja	100%	Nee

Toelichtingen

Informatieverschaffing over verbonden partijen	De stichting huiswerkbegeleiding Montessori Lyceum Rotterdam is per 31 december 2016 ontbonden vanwege gebrek aan baten in de stichting.

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Volgnummer	Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnamepercentage
1	Vereniging voor Voortgezet Montessori Onderwijs (VMO)	Vereniging	Den Haag	Nee	Nee	Nee	Ja	1%
2	Nederlandse Montessori Vereniging	Vereniging	Den Haag	Nee	Nee	Nee	Ja	1%
3	Vereniging Federatie van Rotterdamse Algemeen Bijzondere Scholen	Vereniging	Rotterdam	Nee	Nee	Nee	Ja	1%
4	Samenwerkingsverband Koers VO	Vereniging	Rotterdam	Nee	Nee	Nee	Ja	1%

ter identificatie
Van Ree Accountants

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

uitgebreid EUR
Bedragen: x 1

Volgnummer	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?
1	2014 zij-instroom	655070-1	23-10-2014	20.000	20.000	17.625	2.375		2.375		0	Ja
2	Lerarenbeurs	6/661/06933	20-09-2016	5.095				5.094	5.094		0	Ja
3	Lerarenbeurs	6/595/99383	20-06-2016	8.895				8.895	8.895		0	Ja
Totaal				33.990	20.000	17.625	2.375	13.989	16.364			

ter identificatie
Van Ree Accountants

WNT Algemeen

	01-01-2016 t/m 31-12-2016
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie
Complexiteitspunten	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	4
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	2
Totaal aantal complexiteitspunten	7
Bezoldigingsklasse	
Bezoldigingsmaximum	128.000
Afwijkende bezoldigingsklasse	
Afwijkend bezoldigingsmaximum	
Toelichting op de WNT	

ter identificatie
Van Ree Accountants

WNT Topfunctionarissen

WNT Vermelding bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling of gewezen topfunctionarissen

specificatie EUR Bedragen: x 1

Volg-num-mer	(Fictieve) dienst betrekking	Aanhef	Voor letters	Tussen voegsel	Achternaam	Gewezen top-functionaris	Functie	Aanvang functie	Einde functie	Taak-omvang (fte)	Beloning	Belastbare onkosten-vergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Subtotaal bezoldigin g	On-verschuldigd betaald bedrag bezoldiging	Totale bezoldiging
1	Ja	De heer	J.W.		Koning	Nee	Rector	01-01	31-12	1,00	109.553	0	14.433	123.986	0	123.986

Afwijkend WNT-maximum	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigings-norm	Toelichting overschrijdin g bezoldiging
	128.000	Niet van toepassing	

Aanvang functie vorig verslagjaa r	Einde functie vorig verslagjaa r	Taak-omvang (fte) vorig verslagjaar	Beloning in vorig verslagjaar	Belastbare vaste en variabele onkosten-vergoedingen in vorig verslagjaar	Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaa r	Totale bezoldigin g in vorig verslagjaar
01-01	31-12	1,00	105.804	0	13.423	119.227

ter identificatie
Van Ree Accountants

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Toezichthoudend topfunctionarissen

specificatie EUR Bedragen: x 1

Volg-nummer	(Fictieve) dienst-betrekking	Aanhef	Voorletters	Tussen-voegsel	Achternaam	Functiecategorie	Aanvang functie	Einde functie	Beloning	Subtotaal bezoldiging	Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	Totale bezoldiging	Afwijkend WNT-maximum	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigingsnorm
1	Nee	De heer	C.W.D.		Bom	Voorzitter	01-01	12-12	0	0	0	0	0	18.254	Niet van toepassing
2	Nee	De heer	E.B.		Molkenboer	Lid	01-01	31-12	0	0	0	0	0	12.800	Niet van toepassing
3	Nee	Mevrouw	A.M.		Scheij	Lid	01-01	31-12	0	0	0	0	0	12.800	Niet van toepassing
4	Nee	De heer	P.H.R.	van de	Coolwijk	Lid	01-01	12-12	0	0	0	0	0	12.169	Niet van toepassing
5	Nee	Mevrouw	C.A.M.		Evers	Lid	01-01	31-12	0	0	0	0	0	12.800	Niet van toepassing
6	Nee	De heer	P.H.R.	van de	Coolwijk	Voorzitter	13-12	31-12	0	0	0	0	0	1.000	Niet van toepassing
7	Nee	De heer	E.J.P.	van	Santbrink	Lid	15-02	31-12	0	0	0	0	0	11.257	Niet van toepassing

Aanvang functie vorig verslag-jaar	Einde functie vorig verslag-jaar	Beloning in vorig verslag-jaar	Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	Uitkering wegens beëindiging dienstverband	Onverschuldigd betaald bedrag ontslaguitkering	Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband, betaald in het verslagjaar	Individueel WNT-maximum ontslaguitkering
01-01	31-12	0	0					
01-01	31-12	0	0					
01-01	31-12	0	0					
01-01	31-12	0	0					
01-01	31-12	0	0					

Van Ree Accountants

ter identificatie

Controleverklaring accountant

ter identificatie

Van Ree Accountants

Contactinformatie

Montessori Lyceum Rotterdam
Schimmelpenninckstraat 17
Tel 010-4654022
Website: www.rml.nl
Mail: info@rml.nl

MONTESSORI
LYCEUM
ROTTERDAM

ter identificatie
Van Ree Accountants